

P 18 • A 7 • Lv 2 • KA 3 Kamratföreningars Tidskrift ♦ Nummer 1-2012

Väl genomförd KFO

sid 26-27

Jubileumsfest

sid 34-35

Arméluftvärnet 70 år

sid 44-45

Marinhamnen är nu civil

sid 53

ÖB på Gotlandsbesök

sid 5

Aktivitet året om på museet i Tingstäde

sid 8, 9, 12, 13, 16, 17, 18

Gotlandsgruppen

Inrättandet och bemanningen av insatsorganisationen (före detta krigsorganisationen) och produktionsorganisationen (före detta grundorganisationen) innebär stora förändringar för Försvarsmakten och den enskilda. Vid Gotlandsgruppen omsätts mer än hälften av personalen. Chefen för Gotlands Hemvärnsbataljon, major Gunnar Enekvist, skall ersättas av en ny, frivillig, bataljonschef. Även vid de andra delarna av Försvarsmakten på Gotland sker en stor personalomsättning med resultat att en del kända P 18 officerare återvänder till ön.

Gotlandsgruppen har även i år genomfört en Grundläggande Militär Utbildning (GMU). 31 förväntansfulla rekryter ryckte in. Gotlandsgruppen var förstärkt med Ro/Kn Bengt Boman, Ro/Kn Daniel Martell och Kn Johan Willemo från Amf 1 (Johan kommer att tjänstgöra permanent vid Gotlandgruppen från årsskiftet). Rekryterna vid GMU förläggs idag vid Suderbys Herrgård och mycket av utbildningen är förlagd till barackerna vid Burs. Från och med augusti kommer GMU att förläggas och utbildas i den nya byggnaden som beräknas stå klar vid årsskiftet. Byggnaden är belägen mitt emellan infarten vid Suderbys och Burslägret.

Även i år har internationella utbildningsenheter från Livgardet genomfört skarpskjutningar med Afghanistanstyrkan (nu FS 24) på Tofta-fältet. Under 2013 kommer det att bli skjutningar åtminstone på våren då Amf 1 har huvudansvaret för FS 25. Från 2014 kommer det Svenska bidraget till ISAF att minskas till 200 soldater och officerare.

Vid Gotlandsgruppen möter vi en strid ström av besökare från olika förband som genomför fältövningar, rekognosering och krigsplanläggning. Detta är en del i återtagandet, att åter skapa en plan för hur förbanden skall användas om vi tvingas försvara Sverige.

Från årsskiftet växer fyra nya regionala staber fram. Gotland kommer att lyda under MilitärRegionstaben Mitt (MRM). Stabernas uppgifter är att leda Hemvärnet i krig och fred, leda regional säkerhetstjänst samt samverka med civila aktörer. Jag tror detta kan bli mycket bra med en tydlig ledning för Hemvärnet och en tydlig samverkanspartner för de civila.

Förberedelserna för att verkställa den av politikerna beslutade förordningen om ett stridsvagnskompani på Tofta skjutfält fortsätter. Kompaniet skall vara på plats före utgången av 2013. Ett nytt mobiliseringsförråd för stridsvagnskompaniet kommer att byggas på

Kan Leopard bli synliga på Tofta skjutfält?

Tofta invid det befintliga stridsvagnsgaraget som finns på den norra delen av fältet.

Vi väntar ännu på regeringens beslut avseende Region Gotlands överklagande av miljötillståndet för Tofta skjutfält. Så fort detta är avgjort, förhoppningsvis till Försvarsmaktens fördel, så kommer byggandet av en ny skjutbana att byggas på Tofta. Blir det som vi vill blir det vid Kluvstainshygget (Regionen vill ha den vid Gula Pålen).

Den viktigaste och helt avgörande frågan för Gotlandsgruppen och Gotlands Hemvärnsbataljon är rekryteringen. Gotlands Hemvärnsbataljon behöver ett tillskott på 10-15 soldater per år för att ersätta de som slutar eller faller för åldersträcket. För att få 10-15 som verkligen skriver ett avtal med Gotlands Hemvärnsbataljon visar erfarenheten av vi behöver upp emot 40 inryckande till GMU. I år hade vi 7 inryckande Gotlänningar, det är alldeles för dåligt! Vi måste fundera på hur vi kan attrahera flera Gotlänningar till GMU. Jag tror vi måste bli bättre på att visa vad det moderna Hemvärnet är och står för. Gotland förtjänar en Hemvärnsbataljon, eller hur?

HANS HÅKANSSON
CHEF GOTLANDSGRUPPEN

Ny förläggning på Tofta skjutfält

I en tid då mycket avvecklas har ett nybygge sett dagens ljus på Tofta skjutfält. En förläggningsbyggnad med plats för 40 soldater (tio rum med fyra bäddar i varje). Vidare finns två befälsrum, inklusive två övernattningsrum, lektionssal, vårdutrymme, serveringskök mm. mm. Serveringskök? Varför inte ett riktigt tillagningskök? Soldaterna måste väl få lagad mat? Nu är det ju så att soldaterna inte är värnpliktiga längre utan fast anställda. Det innebär lite andra ingångsvärden än vad vi kanske är vana vid.

Hela anläggningen är inhägnad för att uppfylla gällande krav angående säkerhet. Placeringen på fältet är omedelbart norr om Suderbysväg, några hundra meter in från Suderbysinfarten.

Personligen tycker jag att man lyckats fantastiskt bra med att anpassa byggnaderna till omgivande terräng, förläggningen smälter mycket fint in i miljön.

Anläggningen är i princip färdig men har ännu inte överlämnats till Försvarsmakten. Invigning och överlämnande beräknas, i dagsläget, att ske i januari 2013. Vi får säkert all anledning att återkomma med fler bilder och detaljer i nästa nummer. Är det någon fler än undertecknad som är nyfiken på att gå husesyn i detta nybygge?

LARS-GÖRAN NYBERG

Övre bilden. Vy från sydväst, från Burskurvan för er som kan geografin på Tofta.

Undre bilden. Vy från sydost Detta är vad som möter om man kommer från Suderbysinfarten. Suderbysväg ligger strax utanför bildens vänstra kant. Utanför staketet har anlagts en stor grusplan.

Gotlands hemvärnsbataljon

Dagens hemvärn är ljusår från den bild många svenskar nog tyvärr fortfarande har om hemvärdet – äldre gentlemän i fältgrå vadmalsuniform och gevär m/96 (1896). Dagens moderna hemvärn utgör ungefär halva försvarsmaktens insatstyrka och omfattar 40 bataljoner, varav en på Gotland. Sammanlagd personalstyrka är cirka 22000 män OCH kvinnor. 17000 av dessa skall vara insatssoldater och resterande 5000 bevakningssoldater. Detta är en målbild, förhållandet är inte riktigt så idag. Gotlands hemvärnsbataljon (32.hvbat) är idag inte helt personellt uppfyllt, c:a 450 soldater har skrivit kontrakt men målet är c:a 490 soldater.

Förutom stab med ledningspluton omfattar bataljonen ett insatskompani, två bevakningskompanier och en flyggrupp ur FFK (Frivilliga flygklubben). I ett av bevakningskompanierna ingår en båtpluton.

Uppgifter, utbildning och utrustning.

Bataljonens uppgifter är bevakning eller skydd av skyddsobjekt, ytövervakning och stöd till samhället (t.ex. skogsbrandsläckning, eftersök av försvunna personer etc.). Huvuduppgiften är att bevaka skyddsobjekt som kan vara t.ex. hamnar, flygfält, radarstationer eller teleinstallationer. Då skyddsobjekten är många, måste en stark prioritering ske och objekten kan skifta över tiden med hänsyn till hotbilden. Utbildningen kraftsamlas till väpnad strid och skyddsvaktsutbildning.

Kontraktstiden är för chefer (bataljonschefer t.o.m. gruppchefer) 13 – 5 dygn, soldater i insatskompaniet 8 dygn och för övriga 4 dygn. Varje år genomförs under en vecka KFÖ (Krigsförbandsövning) där bataljons- och kompaniledningar rycker in på måndagen, stabspersonal och plutonchefer (motsvarande) på tisdagen, gruppchefer (mot-

svarande) på onsdagen och övriga på torsdagen. Samtliga rycker sedan ut på söndagen. Därutöver genomför insatskompaniet årligen SÖF (Särskild övning förband) om 4 dygn, där utbildningen kraftsamlas till skarpsskjutningar. Vartannat år genomför bataljonsstaben en ledningsträningsövning om 4 dygn. Utöver detta genomförs en omfattande utbildning inom skilda ämnen över åren. Hemvärnets vapenutrustning omfattar automatkarbin Ak 4 B med rödpunktssikte, kulspruta 58, granatgevär, pansarskott 86, prickskyttegevär 90, pistol 88, mellanlyskastare och signalpistol. Sambandsutrustningen är en blandning av gammalt och nytt men modern sambandsmateriel är under införande. På fordonssidan håller den gamla terrängbilsgenerationen (tg 11, tg 13, tg 20) från 70-talet på att utbytas mot ändamålsenliga gruppfordon av standardmodell. Bandvagn 206 kommer att finnas kvar under överskådlig tid.

Rekrytering

Då värnplikten är vilande är en viktig rekryteringsbas till hemvärdet borta eller på väg att försvinna. Därför måste direktutbildning ske till hemvärdet. Genom GMU (Grundläggande militär utbildning) på tre månader, som genomförs en eller två gånger årligen på Gotland är ambitionen att locka så många gotländska ungdomar, att avgångarna kan kompenseras och vakanserna fyllas. En ren överlevnadsfråga för Gotlands hemvärnsbataljon. Huruvida de efter genomförd utbildning väljer att enrollera sig i hemvärdet eller fortsätta sin utbildning till yrkessoldat/befäl är en annan fråga.

För GMU behov är en ny utbildnings- och förlägningsbyggnad för 40 personer under uppförande på Tofta-fältet. Byggnaden blir klar och invigs januari 2013.

Regionala staber.

Ledning av landets hemvärnsbataljoner sker idag från ATC (Armétaktiskt center) i Stockholm. Erfarenheter från övningar har visat att detta inte är lämpligt eller praktiskt. Beslut har därför tagits att fr.o.m. 2013 inrätta fyra regionala staber i Boden, Stockholm/Kungsängen, Skövde och Revinge. Dessa staber skall bl.a. leda hemvärnsbataljonerna i fred och under höjd beredskap. Gotlands hemvärnsbataljon kommer att lyda under staben i Stockholm, som kommer att vara grupperad på Livgardet i Kungsängen. Ledningen av hemvärnsbataljonerna kommer därmed att bli enklare och tydligare.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan konstateras att Gotlands hemvärnsbataljon idag är ett förband som är väl uppfyllt, väl utbildat och samövat och inte minst efterfrågat. Bataljonen löser ett varierande antal uppgifter, varav en del "inte märks". Förutom att delta i skogsbrandsläckning och eftersök efter försvunna personer bevakar förbandet marinens fartyg, Gripen-flygplan, ammunitionsförråd mm, eskorterar ammunitionstransporter etc. En övergripande uppgift är att behålla befintlig personal och inte minst nyrekrytering. Det är en överlevnadsfråga för bataljonen.

TEXT: RUTGER EDWARDS

FOTO: FÖRSVARSMAKTEN

Övning på Tofta skjutfält av Afghanistanstyrkan.

Den sista fulltaliga bataljonen som skall skickas till Afganistan har övat på Gotland. Styrkan består av 580 soldater och officerare. Övningen pågick med skarpt material från tidig morgon till sent på natten. Man övade så verklighetstroget som möjligt. Därför pågick övningen även sent på natten, det är då det händer saker där borta. Kontingentchefen var nöjd med övningen. Styrkan är väl övad, huvuddelen av soldaterna har tidigare ingått i Nordic Battle Group, som är EU:s beredskapsstyrka för snabba insatser. Soldaterna är alltså väl förberedda för att vara med och försvara världsfreden. I maj åker stora delar av förbandet iväg till Afganistan, där de ska arbeta fram till december. Därefter kommer Sverige succesivt att minska det militära engagemanget i landet.

Vi här hemma önskar lycka till på uppdraget!

TEXT OCH BILD PEKKA VUORI

Gemensamma aktiviteter för kamratföreningarna 2013

Nedan följer de aktiviteter som respektive kamratförening, Fredsbaskarna Gotland samt Gotlands Försvarsmuseum har anmält att de har för avsikt att bjuda in övriga organisationer till. Utöver dessa aktiviteter genomför föreningarna ett antal verksamheter som är interna.

Mats Ekeröth

12 mars:
Fredsbaskarna Gotland.
Kl 18.00 Temakväll
Veteranverksamhet.
Deltagare ur HKV,
Amf 1 och Sveriges
Veteranförbund
Fredsbaskarna,
Region Gotland och
Länsstyrelsen.

19 mars:
Gotlands
Försvarsmuseum
kl 18.30 Föreläsning

Vecka 12-13, 16-17:
Fredsbaskarna Gotland
Eventuellt studiebesök
vid missionsutbildning
på Tofta skjutfält.

mars/april
Flottans män
Föredrag av
Marininspektören.

16 april:
Gotlands
Försvarsmuseum
kl 18.30 Föreläsning

18 april:
Lv 2 Kamratförening
Kl 10.30 Föredrag om
insatsstyrkan i Tchad,
löjtnant Arle Othberg

14 maj:
Gotlands
Försvarsmuseum
kl 18.30 Föreläsning

6 juni:
Nationaldagsfirande i
Fårösund
kl 12.00 musieparken vid
Franska Kasern

11 juni:
Gotlands
Försvarsmuseum
kl 18.30 Föreläsning

17 september:
Gotlands
Försvarsmuseum
kl 18.30 Föreläsning

25 september:
Gotlands officerskör 25
år. Konsert för samtliga
kamratföreningar.
kl 18.00

15 oktober:
Gotlands
Försvarsmuseum
kl 18.30 Föreläsning

22 oktober:
Fredsbaskarna Gotland
kl 18.00 Temakväll
Internationella
missioner.
Deltagare: Swedint
samt någon med aktuell
missionserfarenhet.

12 november:
Gotlands
Försvarsmuseum
kl 18.30 Föreläsning

12 december:
Julbön
15.00 i Domkyrkan

För mer info och senaste uppgifter:

www.a7kamratforening.se
www.flottansman.se
www.fredsbaskarna.se/fb/gotland
www.gotlandsforsvarsmuseum.se
www.grkf.se
www.lv2kamratforening.se
www.gotlandsofficerskor.com

ÖB tycker till om Gotland

1. Gotland ligger där det ligger. Mitt i Östersjön. Under de senaste två hundra åren har Gotlands betydelse för Sverige ur politisk och militär synvinkel växt starkare. En brytpunkt är den förändrade synen i början av 2000-talet med nedläggning av både freds- och krigsförbanden på Gotland.

Hur ser ÖB läget i Östersjön de närmaste åren och på Gotlands förändrade roll?

- Gotland ligger i en viktig och komplex miljö, där många kommunikationsvägar möts och korsas. Både på, under och över vattnet. Viktigt med öppenhet, transparens och samtal. Ett exempel är det historiska mötet jag hade med Rysslands ÖB i år. Jag ser inte reella hot i nuläget, men det finns stor militär förmåga i regionen. Strategiskt skall vi alltid försvara allt svenskt territorium, inklusive Gotland.

ÖB Sverker Göransson på landgången till HMS Carlskrona i Visby 2 juli 2012, under Almedalsvecka. På vakt står Pontus Wallén och Adam Esbjörnsson, från Marinbasen.

2. En viktig del att framgångsrikt kunna försvara sig är att ha råd att ha förråd. Hur kommer Försvaret att agera med förrådsutrymmen på Gotland?

Trupp kan förflyttas snabbt till Gotland. Däremot är mottagningskapaciteten ytterst viktig. Idag finns endast det livsmedel som finns i butikshyllorna. Det drivmedel som finns på mackarna. Var finns ammunitionen?

Hur ser ÖB på behovet att ha material/drivmedel/livsmedel förrådsställda för att tillförd trupp skall kunna utföra sina uppgifter?

- Försvarsplanering är återupptagen. jag följer planeringen noga och min bild är ännu inte klar. Tidshorisonten är två år. Viktigt är att kunna öva, öva och kunna genomföra övningar. Skydd är naturligtvis viktigt och markbaserat luftvärn på ön vore inte otänkbart.

3. Sverige har behov att öva trupp under realistiska förhållanden. Inte minst gäller det våra insatsstyrkor. Tofta skjutfält. Används flitigt idag trots att ytan har minskat sedan 2005. Vilken roll anser ÖB att Tofta skjutfält kommer att spela i det framtida Försvaret? Vilka möjligheter ser ÖB på att Tofta skjutfält kan återta sin tidigare storlek?

- Tofta skjutfält är det som Försvarsmakten behöver.

4. I Försvaret finns det gott om officerare. Inom Hemvärnet, som står för c:a 50% av dagens militära styrka, finns inga yrkesmilitärer som högre chefer. Finns tid för reservofficerare att genomföra all planering som behövs för ex vis en bataljon?

Hur ser ÖB på att yrkesofficerare skulle jobba som högre chefer inom Hemvärnet?

- Hemvärnet är en del av Försvarsmakten och tillsammans måste det vara en kombo av reserv- och yrkesofficerare. Jag ser det så att, koordinering av Rikshemvärnschefen och utbildning genom både Hemvärnet och Försvarsmakten.

5. På ett av seminarierna i veckan tas frågan upp om Försvaret och folkförankringen.

Idag har fortfarande de flesta en uppfattning om Försvaret. De har gjort lumpen. Om 10 år kommer många att inte ha en relation till Försvaret eftersom de inte vet något. Man kan anta att folk har en mindre förståelse för ökade resurser till Försvaret. För politikerna är folkopinion ett viktigt underlag för sina beslut.

Hur viktig är folkförankringen för Försvarets fortsatta verksamhet?

-Folkförankringen är grundläggande och avgörande för Försvarets utveckling. Ett brett politiskt stöd är en förutsättning för Försvarsmaktens verksamhet. Ansvaret, för information om vikten och behov av svenskt försvar till medborgarna, vilar hos politikerna. Viktigt för Försvarsmakten är dock att, ur ett marknadsmässigt perspektiv, genomföra olika informations- och rekryteringskampanjer. Oavsett politiska vägval kommer Försvarsmakten efter yttersta förmåga genomföra fattade beslut.

TEXT OCH FOTO GÖRAN HELLSTRÖM

Intervjun genomfördes 2 juli 2012 ombord på HMS Carlskrona.

ÖB:s svar, kursiverat, i direkt anslutning till frågan.

Pansar på Östercentrum

Många flanörer titta lite extra när de passerade på Öster denna soliga lördag i slutet på april. Det var inga vanliga fordon som stod parkerade på platsen utanför Klockmäster.

Ett förband ur Livgardet, som övade på Tofta skjutfält inför rotation till Afghanistan, visade upp en del av sin fordonspark. En personterrängbil 6 Galtén, ett stridsfordon 90 och en pansarterrängbil 206 i sjuktransportversion. Samtidigt passade Gotlandsgruppen givetvis på att rekrytera till 90-dagars utbildning på Gotland.

Stridsfordonet drog väl till sig mest av uppmärksamhet från småkillarna, kanon och larvband det är grejer det, medan sjuktransportfordonet fångade mitt intresse. Här har vi ett fordon som tål lite stryk och utrustat för att möjliggöra ett kvalificerat omhändertagande av en skadad under transporten. Personalen ombord, ambulanssjukvårdare i det civila, hade stort förtroende för sin materiel. Man menade bestämt att det som behövdes fanns, var modernt och man kände igen sig från den civila ambulanssjukvården.

Jag tittade länge och noga i detta fordonns inre och besättningen gjorde sitt bästa för att förklara alla nymodigheter. Jag begrep inte särskilt mycket men jag begrep att de som skulle begripa begrep. Jag kände inte igen någonting från gamla tiders sjukvårdsövningar. Lyckligtvis så har jag sluppit att åka ambulans, såväl civil som militär, bara legat på en tillfällig bår på en traktorsläpkärra under någon övning (atombomb vänster) på Tofta efter omhändertagande av RR-styrkan. Skillnaden mellan traktorflaket och detta fordon är både påtaglig och avsevärd, tro mig! Nu finns en realistisk möjlighet att man kommer fram levande till förbandsplatsen. Jag blev uppriktigt imponerad! Allt var inte bättre förr...

LARS-GÖRAN NYBERG

Från vänster: Personterrängbil 6 Galtén, Stridsfordon 90 och Pansarterrängbil 206.

Sjuktransport bak

Interiören i pansarterrängbilen kan förefalla vara förvirrande, för att inte säga obegriplig. För personalen som skall arbeta här bak, sjukskötare och läkare, är allt dock solklart! Patienten, markerad med lite utrustning på baren, kan ta det lugnt och lita på att han/hon blir omhändertagen på bästa sätt.

Hemvärnsbataljonens chef går hem

Vid årsskiftet 2012/13 går major Gunnar Enekvist, i pension efter drygt sju år på befattningen. Under sin tid har han upplevt stora förändringar när det gäller organisation, utbildning, uppgifter, utrustning mm. I och med P 18 nedläggning försvann hemvärnets rekryteringsbas, kompaniernas numerärer

krympte och till sist skedde en omorganisation där två bataljoner blev en, den organisation som gäller idag. 2008 infördes KFO-systemet i övningsverksamheten, alla övar samtidigt, vilket påtagligt har höjt förbandets förmåga.

Bevakningskompanierna är duktiga och insatskompaniet tål att jämföras med vilket annat kompani som helst - i armén!

Gotlands Hemvärnsbataljon är en fungerande organisation, med välmotiverade chefer och soldater, och man har modern utrustning. Varannan vecka genomförs någon form av uppdrag inom området skydd och bevakning. Det är heller aldrig svårt att få folk till eftersök och skogsbränder, det vi kallar "Stöd till samhället".

Gunnar tror att hemvärdet i framtiden kommer att få en viktigare roll, med fler uppgifter, som ställer än högre krav på chefer och soldater. Vi måste bli bättre kända hos allmänheten, vilka vi är och vad vi kan, nidsbilden med den "gamle gubben" måste tvättas bort. Rekryteringen är en knäckfråga, det vore önskvärt om medlemskap i Hemvärdet kunde ses som ett slags meritvärde i det civila.

"Jag har haft ett stimulerande och givande arbete tillsammans med positiv personal i sju år, nu behövs nya friska idéer", tycker den blivande pensionären.

Vad skall den nyblivne pensionären ägna sig åt? Gunnar avser att återuppta föreningsarbete inom ridsporten, själv sitta på hästen och motorcykeln samt att resa.

Ha det gott Gunnar!

LARS-GÖRAN NYBERG

Positiv utveckling

Den 11 juli 2009 skedde invigningen av försvarsmuseet i Tingstäde, Gotlands Försvarsmuseum (GFM).

Utvecklingen sedan dess har varit mycket positiv. Från 2500 besökare första året kan vi för 2012 redovisa omkring 8000 besökare. Jag vill med detta inlägg gå tillbaka i tiden och berätta vad som hände innan flytten och hur det hela gick till.

Tidig insikt

Bakgrunden var att när Gotlands regemente lades ned och *P 18 Vasallen* blev ägare så uppstod frågan om museet kunde vara kvar eller inte. För min egen del insåg jag ganska snart att Vasallens planer inte inrymde att museet skulle få vara kvar på Visborgsslätt. Jag grundade mina tankar bl a på vad som hände på A 6 i Jönköping där deras fina museum levde en "tynande" tillvaro på gamla kaserngården tillsammans med ett affärscentrum.

Frågan var: Var skulle vi ta vägen?

Tillsammans med min trogne medarbetare Nils-Åke Stenström började vi "spana". I första hand kollade vi vad som fanns inom kasernområdet. Gamla flyghangaren fick ett besök där vi konstaterade att även om byggnaden var historisk (från 1926) så var den för liten. Nästa byggnad som vi tittade på var den kvarvarande Lägerhyddan, men även till

denna behövdes ytterligare plats för alla våra fordon. Samtidigt med vårt letande efter nya byggnader så pågick en utredning som beslutats av regeringen. Utredningen hette Försvar i förvar. Efter kontakter med Christian Braunstein vid Armémuseum fick vi klart för oss att vi skulle kunna komma med bland de museer som man räknade med få vara kvar och erhålla stöd. Förutsättningen var dock att museet skulle placeras i Tingstäde som hade historiskt militär anknytning.

Fokus på Tingstäde

Med detta som bakgrund riktades våra tankar mot Tingstäde och i första hand det gamla lägerområdet. Vi gjorde en utflykt till Tingstäde, med oss i bilen var Ronny Larsson som var avvecklingschef vid regementet och kände ansvar för vad som skulle hända med museet. I detta läge pratade vi även om Förrådsgården, men trodde inte att vi ekonomiskt skulle orka med detta stora område med alla dessa byggnader. Vi konstaterade att det gamla lägerområdet skulle kunna vara lämpligt, men även där krävdes en ny utställningshall för våra fordon.

Tiden gick och plötsligt öppnades möjligheten att flytta allt till Förrådsgården. Jag är inte säker på att det fattades något formellt beslut om detta från myndighetshåll, men vi började plocka ner museet i Visby och

förbereda flyttningen. Vad gäller själva "flyttet" så trodde jag inte att vi hade så mycket prylar. Men museifolk är som ekorror, sparar på allt. Företaget Ilexpressen svarade för den praktiska flyttningen, men mycket skulle innan dess packas och förtecknas. Det var åtskilliga vändor för transportören mellan P 18 och Tingstäde, och någon från museet måste ju vara närvarande vid såväl lastning som lossning.

Ägare till marken och byggnaderna i Tingstäde var Fortverket (FORTV) och det gällde att börja ta kontakter med dem. Föreningens kassör, Robert Knutas, med ett förflutet som fortifikatör i staben, var som klippt och skuren för denna uppgift.

Om jag skulle beskriva alla dessa turer för att i första hand bli ägare till det som i dag är vår huvudbyggnad så skulle det kräva flera sidor, och om jag skulle beskriva fortsättningen hur vi kunde köpa de övriga byggnaderna, ja då skulle det bli en hel bok.

Resultatet blev att i september 2008 blev vi ägare till museets huvudbyggnad med mark och ett år senare kunde vi köpa de övriga byggnaderna i Förrådsgården, utom Sjukvårdsförrådet. Där finns idag en maskinverkstad med vilka vi har ett ypperligt gott samarbete.

GFM ett riksintresse

Under tiden av det som jag ovan beskrivit pågick, så blev det klart att vi var ett bland de 23 museer som kom att ingå i nätverket Sveriges Militärhistoriska Arv (SMHA), lydande under Statens Försvarshistoriska museer (SFHM). Detta innebar att vi kunde räkna med ekonomiskt stöd för uppbyggnad och drift med omkring 60%. Detta stöd, samt de pengar vi fått av Försvarsmakten, gjorde att vi kunde vi gå vidare.

Bragden i Tingstäde

När det stod klart att vi var ägare till museibyggnaden gällde det att komma i gång med att bygga om och inreda museet. Detta skedde med frivilliga krafter, utom vad gäller byggarbetena, under mindre än ett år. Jag vill påstå att detta var en bragd av jätteformat! Nu har vi vårt museum i Tingstäde och min förhoppning är att det skall leva vidare och utvecklas och för kommande generationer visa vår vilja att försvara vår ö, och hur detta kunnat ske, under mer än tusen år.

ROLF LARSSON

Ordförande
vice ordf
Sekreterare
Ledamöter
Revisorer
Valberedning

Rolf Larsson
Anders Österberg
Nils-Åke Stenström
Östen Sjöblom, Mats Ekeröth, Robert Östergren och Anders Jolby
Tore Karlström, Magnus Fransson och Roland Snäckerström
Lars Bodström (smk), Leif Svensson och Hans Klintbom

www.gotlandsforsvarsmuseum.se

Från vänster Lars-Erik Thor, Göte Holmén och Joakim Ekstrand. Sittande främst, från vänster Ulf Nilsson och Bengt Hyytiäinen. De poserar på en utbildningsrigg till stridsvagn 102, ett hjälpmedel med uppskurna system som användes vid utbildning.

Pansargruppen

I stridsfordonsgaraget har Pansargruppen sin upplats. Byggnaden har fyra portar, innanför tre av dem är stridsfordonsutställningar, bakom den fjärde porten finns en välutrustad verkstad. Gruppen består f.n. av fem man under ledning av Lars-Erik Thor, tillika huvudansvarig för museets alla vapen, såväl utställda som i kassun. Övriga i gruppen är Göte Holmén, tidigare fordonsreparatör på Miloverkstaden. Han är utbildad på huvuddelen av de hjul- och stridsfordon som museet förfogar över och är en stor tillgång vid reparationer. Vidare ingår Bengt Hyytiäinen och Joakim Ekstrand.

Ulf Nilsson är gruppens senast tillkomna, han har en gedigen bakgrund som pionjärbefäl och behärskar bl.a. grävmaskin och hjullastare. Han har under hösten varit ledare för målningen av Byggnad II, i vilken pansargruppen deltog.

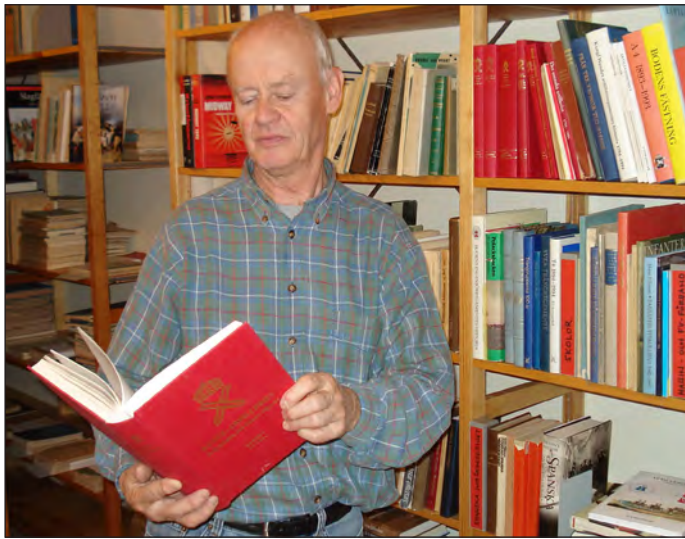
I verksamheten ingår främst att hålla de rullande fordonen (bl.a. PV-jeeperna) igång, och vidareutveckla utställningarna och göra vagnarna "åskådervänligare" genom att ordna belysning och uniformerade dockor i vissa av fordonen. På sikt vill de blåsa liv i bl.a. stridsvagn m/42, PVKV m/43 och stridsvagn 74. Dessa är kompletta, men har inte varit i drift på 15-20 år. Pansargruppen nyttjas även för andra arbeten.

Gruppen är normalt i tjänst varje tisdag, med uppehåll från midsommar till september.

NILS-ÅKE STENSTRÖM

Monika Borgman och Ronald Jakobsson i arkivet. Vid en personalceremoni 6 november blev Monika Borgman avtackad med blommor av Rolf Larsson.

Mats Annerstedt är Gotlands Försvarmuseums "bibliotekarie" och svarar bl.a. för uppsortering av all krigshistorisk litteratur som tillförs. Tanken är att böckerna på sikt skall kunna lånas ut till hugade läsare. Mats Annerstedt och Sven-Ove Alfström arbetar även med en utställning i Understöds husets plan II om artilleriets eldledningsgrupper.

Arkivet

Vårvintern 2011 påbörjade "Danne Pe" Pettersson, i det s.k. Vita huset på området, arbetet med att packa böckerna från biblioteken vid A 7, Lv 2 och P 18, för att flytta dessa till det nybyggda biblioteket/arkivet i Byggnad 1 på museiområdet. Böckerna packades i lådor och numrerades noga. Strax innan midsommar samma år stod biblioteket klart och flytten/uppbyggnaden av böckerna slutfördes. Även flera dödsbo har donerat böcker till biblioteket. Mats Annerstedt sköter organiseringen och sorteringen av böckerna. De är registrerade och inskrivna i en separat databas för att lätt kunna överblickas och skötas av museets personal. Vem vet, kanske kommer det i framtiden att forskas utifrån Gotlands Försvarmuseum, då är det bra att veta vad man har i sina gömmor.

Samtidigt med bokpackningen gjordes en omfattande och förberedande insats med uppbyggnad och inskrivning i databasen PRIMUS. Arbetet innan inventering, fotograferingen och digitalisering, gjordes av Danne Pe Petersson och Monika Borgman.

Danne Pe avslutade sitt projekt i maj 2011 och i augusti började Ronald Jakobsson. Inventeringen och fotodokumentationen började i augusti 2011 och är ännu inte avslutad (nov 2012). I september 2011 hade vi tillräckligt med bilder för att kunna börja digitaliseringen. Vid inventering görs anteckningar om föremålet, ex. vapenslag, längd, vikt, tillverkare, kaliber, teknik, material, årsmodell, användningsområde, färg, etc. allt för att underlätta framtida efterforskningar.

Detta har hitills gjorts

- Vapnen är registrerade och fotograferade.	- Föremålen i Understöds huset registrerade och fotograferade.
- Föremålen på museets mellan våning och övervåning är registrerade och fotograferade.	- Föremålen/vagnarna i stridsfordonsgaraget är registrerade och fotograferade.
- Föremålen i Fälthuset är registrerade och fotograferade.	- Fordonen är registrerade och fotograferade.

Arkivgruppens arbete har resulterat i 1650 registrerade föremål, varav 983 poster med bilder i SHMA:s databas och lika många i Digitalt museum. Titta gärna på våra bilder på www.digitaltmuseum.se, skriv GFM i sökrutan.

MONIKA BORGMAN

Årets museivärd på Gotlands Försvarsmuseum

Museivärden är i tjänst under öppettiderna vid högsäsongen. Han är den som låser upp de yttre utställningshallarna, tänder belysning och kör igång de audiovisuella anläggningarna. Under besökstiden finns han tillgänglig för att svara på frågor och hjälpa de som har behov, tillrätta. Museivärden i sin röda väst är "ansiktet utåt", och många lovord från besökarna har noterats för tillgängligheten. Under 2012 har de också skött uthyrningen av de två eldrivna bilarna som barnen roar sig med.

Efter stängning återstår att låsa och släcka ljuset i de yttre lokalerna och gå en vända i museets plan II och III och ordna upp kring de båda borden där barnen läser serietidningar. Vid behov kan han även vara restaurangpersonalen behjälplig i bottenplanet. Belöningen består av, förutom att träffa trevliga besökare, körmilsersättning och enkel förtäring och fika.

Inför sommaren lämnade Anders Österberg ut en värddlista som skulle bemannas under

Jim Bjurquist under tjänsteutövning

73 dagar, med fördelningen 30 för P 18 KF, 23 för A 7 KF och 20 för Lv 2 KF. Många har gått värd vid fler än ett tillfälle, men den som under 2012 gjort flest dagar är Jim

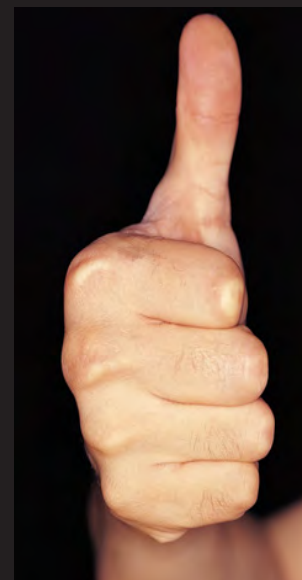
Bjurquist! Av de 73 dagarna har han varit museivärd under hela 20 dagar! Gotlands Försvarsmuseum bugar och tackar!

NILS-ÅKE STENSTRÖM

Gotlands Försvarsmuseums verksamhetsplan 2013

- En ökad satsning på marknadsföring.
- Uppbyggnad av utställningarna vid flygdelen skall prioriteras. Mål att göra dessa visningsbara till sommaren 2013. Om ekonomin tillåter skall staket byggas för att säkra anläggningen.
- Överta Skans IV från kyrkan. Ansöka om medel att täta taket på Skans IV.
- Förbättra utställningar i huvudbyggnaden. I första hand skall VK 2-delen och utställningen Lager Lingen färdigställas.
- Del av Leader-projektet skall genomföras enligt särskild plan. Skall vara slutfört 2013.06.30. Verksamheter för barn prioriteras.
- Översyn och komplettering av utställningarna i övriga tre utställningshallar. Samt planera för ny utställningshall i byggnad II.
- Underhåll av museets byggnader enligt särskild plan.
- Komplettering av utställningen "Lübska flottan".
- Samarbete med Tingstäde hembygdsförening och Gotlands museum.
- Fortsätta inventering och registrering enligt "Primus".
- Utveckling av restaurang och butik, samt utveckla "upplevelsedelen".
- Planering av verksamheter i, och i anslutning till, f d bastun vid träsket.
- Rekrytering av frivillig personal så att museets verksamhet på lång sikt säkras.

Gör som Jim! Ställ upp som museivärd i sommar.

Anmäl dig redan idag!

Gör tummen upp till
Anders Österberg
0706-671046
eller

anders_vibble@hotmail.com

Varje hel timme höll Bengt Hammarhjelm ett anförande från taket på skans 1 i Tingstäde Fästning.

Hemliga rum i Tingstäde

Per Nelander från Statens Fastighetsverk (SFV) var nöjd med publiktillströmmningen till Hemliga rum i Tingstäde.

Lördag 26 maj öppnades 15 tidigare hemliga rum i Sverige för allmänheten, ett av dessa var skans 1 i Tingstäde fästning. Inte så hemligt tycker säkert många gotlänningar eftersom fästningen varit öppen för besök under ett antal år under ledning av Tingstäde hembygdsförening.

Denna lördag var det dock förvaltarna av fästningen Statens fastighetsverk (SFV) som stod för fiolerna och med stöd av hembygdsföreningen och Gotlands Försvarsmuseum lockade man runt 700 besökare under de fyra timmar visningen pågick.

Klockan 1100 i strålende solsken hälsade förvaltaren Per Nelander SFV alla välkomna och salut sköts med en av museets gamla kanoner, efter detta kunde man följa med hembygdsföreningens guider ner i fästningsgångarna. För att skapa liv och rörelse i de olika rummen hade man lånat in skådespelare från WATS (Wäskinde amatörteatersällskap) iklädda militära kläder förstås, främst var det stor aktivitet i fästningens kök och i sjukstugan.

För alla barn hade man ordnat med en skattjakt inne i de mörkaste delarna där det gällde att med hjälp av ficklampa hitta hemliga tecken och bokstäver för att lösa uppgiften. Varje hel timme höll militärhistorikern Bengt Hammarhjelm ett anförande från fästningens tak där han berättade om försvars-

Genomgång efter salutskjutningen. Fr v Rolf Larsson, Anders Nilsson, Sylve Nilsson och Göran Karlsson.

För att skapa liv och rörelse i dem olika rummen i skans I var skådespelare från WATS (Wäskinde amatörteatersällskap) inlånade iklädda uniformer m/ä. Här är köket.

verkets betydelse inte bara för Tingstäde utan för hela Gotland. Bengt fick också tillfälle att signera sin nya bok, Fem bergtrum på Gotland, som fanns till försäljning under dagen.

Gotlands museums veterankök under ledning av Göran Eldnor fanns på plats och sålde ärtsoppa och hamburgare med strykande åtgång.

Ett annat museiföremål som drog åt sig många besökare var försvarsmuseets lilla stridvagn m/37 som stod uppställd vid infarten till fästningsområdet, denna förevisades av Bengt Hyytiäinen och Ulf Nilsson.

En lyckad dag i Tingstäde vilket innebar att många besökare främst fastlänningar även besökte Gotlands Försvarsmuseum på återvägen.

ANDERS ÖSTERBERG

Per Nelander och Conny Narkun (i uniform m/ä och deltar från WATS) tar del av informationen om kragmotor-rummet. Här producerades all el för anläggningen.

Owe Björkander är en mycket van hamburgervändare.

Bengt Hyytiäinen förevisar stridsvagn m/37.

Leader projektet i Tingstäde

Gotlands Försvarshistoriska Centrum

Projektet har pågått sedan 2011-04-28 och skall vara färdigt 2013-06-30.

Övergripande mål är att Gotlands Försvarmuseum, ihop med Tingstäde Hembygdsförening, genom utveckling och samverkan skapa ett försvarshistoriskt centrum i Tingstäde. Ansvarig för projektet är Gotlands Försvarmuseum.

Vår projektidé har varit att utveckla ett försvarshistoriskt centrum i Tingstäde kopplat till turist- och övrig affärsverksamhet i bygden.

Samordning i Tingstäde

Nästa steg i utvecklingen blir att samordna museets verksamhet med andra militära och civila utvecklingsprojekt i Tingstädeområdet. På den militära sidan då främst Tingstäde fästning med Skans 1 i anslutning till träsket och Skans 4 som ett blivande flygmuseum.

Vilken framtid

Tänk att i framtiden få följa en militärhistorisk vandringsled runt hela befästningslinjen i Tingstäde, få upptäcka det inre av fästningen, se Gotlands Försvarmuseums utställningar från forntid till nutid, bada i Tingstäde träsk, ta en roddtur ut till Bulverket och avsluta äventyret på Förrådsgården med en gastronomisk avrundning tillagad av beredskapssoldater från tross modell äldre.

Fyra projekt

Vår avsikt är nu att genomföra ett projekt bestående av fyra prioriterade delprojekt med målet att skapa förutsättningar för en bredare affärsverksamhet kopplat till turismen. I Tingstäde finns förutsättningar att, samtidigt som projektet genomförs, utveckla den befintliga affärs- och turistverksamheten i bygden. Projekt "Gotlands Försvars-

historiska Centrum i Tingstäde" omfattar:

Utveckling av affärsverksamhet inom Förrådsgården. Utveckling av Skans 1 i Tingstäde fästning. Uppförande av informationstavlor vid infarterna till Tingstäde längs väg 148. Uppbyggnad av barnaktiviteter i anslutning till Förrådsgården.

Öka antalet besökare

Målet med projektet är att, sammanfört med det redan genomförda arbetet, skapa ett brett försvarshistoriskt centrum som väcker intresse för försvarsutvecklingen på Gotland för en bred publik. Vi räknar med omkring 13000 besökare under 2013 (2011 hade vi 9000 besökare) 2012 räknar vi med 12 000 besökare och har en förhoppning att kunna öka antalet besökare ytterligare under kommande år. När verksamheten har kommit i gång fullt ut kommer det att behövas två helårsanställda och ytterligare fyra till sex under turistsäsongen. Utöver detta kommer andra aktiviteter i de lokaler som vi iordningställer att skapa sysselsättning för ett antal personer, hur många är svårt att i nuläget fastställa. Dessa lokaler skall i första hand

utnyttjas för försäljning av lokala produkter. (1 antal besökare är Skans 1 medräknat).

Mycket ideellt arbete

Inledningsvis hölls ett antal möten där föreningar och företagare samt Tingstädes befolkning var inbjudna att delta och lämna synpunkter. Deltagare vid dessa inledande möten, se faktaruta. Ideellt arbete ca: 1500 timmar är planlagt att utföras av Gotlands Försvarmuseum. Huvuddelen av arbetet har utförts av A7 kamratförening inom delprojektet affärslokaler. De som deltagit i detta arbete är främst Östen Sjöblom, Leif Svensson, Svenerik Johansson, Hilding Nilsson, Leo Lövdahl, Göte Nilsson och Mats Annerstedt. I arbetet med infoplatser har främst Göran Hellström och Robert Knutas utfört många ideella arbetstimmar. Tingstäde Hembygdsförening - Fästningskommittén kommer att utföra 1794 timmars ideellt arbete inom delprojektet Skans 1, under ledning av biträdande projektledare Åke Stenman.

**PROJEKTLEDARE
ROBERT KNUTAS**

**KÖR RACERBIL
på Tingstäde Ring!**

El-racer för barn 3-8 år. Pris 20:-.

Racerbilar för barnen var uppskattat i somras. Tingstäde Ring = Förrådsgården.

Lekplats under uppförande. Projektledaren Robert Knutas funderar på nästa steg.

Östen Sjöblom, Leif Svensson, Stefan Melin, och Göte Nilsson i arbetstagen med iordningställande av affärslokaler i Byggnad 1, bredvid arkivet.

Av Leader Gotland godkänd finansplan.	Stat Fastighetsv:	450 000 kr
Projektstöd Leader.	Ideellt arbete:	574 700 kr
Egna medel:	Ideella resurser:	32 000 kr
	Summa:	2 105 940 kr

Målningen av Byggnad II

Under 2012 har utvändig målning av Byggnad II utförts som volontärarbete. Genom detta har en besparing av 60.000 kronor skett, jämfört med om ett företag skulle ha anlåtats. Inledningsvis har snickaren Sylve Engström bytt de bräder, främst nertill, som var förhärjade av tidens tand. Brädytorna har skrapats och borstats, därefter inoljats, varefter 60 liter rödfärg medelst pensel inarbetats i tvenne omgångar i de hundraåriga träytorna. Dörrarna har mättats med 10 liter svart färg och knutarna har nöjt sig med fem liter. Ledare för arbetet har varit Ulf Nilsson och de övriga som varit engagerade i arbetet är Robert Knutas, Rutger Edwards, Owe Björkander, Lasse Thor, Göte Holmén, Joakim Ekström och Bengt Hyytiäinen.

NILS-ÅKE STENSTRÖM

Stenbordet

Sannolikt har nu det kända stenbordet hamnat på sin slutliga plats. Ägaren år 2008, P 18 Vasallen, överlät bordet till Gotlands Försvarsmuseum. I "Inventeringsinstrument öfver Officerskårens inventarier, upprättadt 1 augusti 1909" har Svante Hagström funnit att ett stenbord inköpts av regementets Officerskassa för 75 kronor. Bordet kom att placeras i Donners Hage. Någon gång i slutet av 1930-talet flyttades det in i trädgården vid bostaden för tillförordnade regementschef, en överstelöjtnant. Denna bostad blev 1956 underofficersmäss, senare benämndes den kompaniofficersmäss och slutligen hette den Visborgsmässen. Regementschef var ju före 1937 även militärbefälhavare och bodde på Kungsladugård. 1931 – 1937 bodde generalmajor Gustaf Mauritz Törngren där. Stenbordet står nu stadigt på sina fyra ben och de som höll i spadarna, då dessa grävdes ner, var Robert Knutas och platschefen Lasse Larsson.

NILS-ÅKE STENSTRÖM

Välkommen till Tingstäde - Gotlands försvarshistoriska centrum

I samhället har fyra orienteringsskyltar satts upp. Vid Skans 1, Polhemsgården och f d affären samt utanför museet. Vid museet byggdes en helt ny ställning som även inrymmer möjlighet till affischering. Konstruktör och ritare av kartan är Henrik Reintz. Museets skylt syns i bakgrunden på bilden ovan.

Museet har under året utsetts till lokal informationsplats av Gotlands Turistbyrå. Broschyrställ omfattande trycksaker från hela norra Gotland finns i receptionen. Broschyrstället är framtaget av Nils-Åke Stenström.

GÖRAN HELLSTRÖM

Projektgruppens organisation har varit:

Robert Knutas GFM projektledare
Anders Österberg GFM
Åke Stenman Tingstäde Hembygdsförening/Fästningskomm
Barbro Andersson Tingstäde Hembygdsförening/Styrelse
Kjell Pettersson Tingstäde Hembygdsförening/Fästningskomm

Deltagande föreningar/organisationer vid inledande möten.

Tingstäde hembygdsförening	LRF Tingstäde
Gotlands Försvarsmuseum	LRF Tingstäde/Martebo
Röda korset Tingstäde	Tingstäde S-förening
PRO Tingstäde	Stenkyrka församling
Unga Örnar	Tingstäde/Martebo C-för
TTK Tingstäde	Region Gotland

Christian Braunstein avtackades speciellt på årsmötet

Torsdagen den 29 mars genomförde Gotlands Försvarsmuseum sitt årsmöte i Tingstäde. Drygt 30 personer hade infunnit sig. Ordföranden Rolf Larsson hälsade välkommen och vände sig särskilt till två gäster; Christian Braunstein, avgående chef SMHA:s kansli, samt Bengt Andreasson, SFHM. Medlemskapet i GFM består av de tre kamratföreningarna ur P 18, A7 och Lv2. Dessa inbetalar årligen 1 (en) krona per medlem. Därmed är samtliga registrerade medlemmar i de tre kamratföreningarna, per automatik, även medlemmar i Gotlands Försvarsmuseum.

På sikt är inriktningen att övergå till individuellt medlemskap.

De stadgeenliga punkterna i dagordningen klubbadet snabbt igenom, och styrelsen fick ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Valberedningens förslag till ledamöter och funktionärer föredrogs av Rutger Edwards. Förändring sedan tidigare var att Anders Österberg ersatte Jan-Eric Engström. Mötet beslöt i enlighet med förslaget.

Slutligen riktade ordföranden ett varmt tack till alla, ingen nämnd och ingen glömd, som under året bidragit till utvecklingen av Gotlands Försvarsmuseum.

Christian Braunstein, som djupt engagerat sig och stöttat uppbyggnaden av Gotlands Försvarsmuseum, avtackades av Rolf Larsson med GFM standar och en fin dosa, tillverkad av gotländskt väldoftande eneträ.

Christian replikerade att det var med vemod han nu lämnar sin befattning, men att han numera sover sex timmar varje natt istället för som tidigare fyra. Han hade gärna stannat ett år till och sett sitt livsverk Sveriges Militärhistoriska Arv (SMHA) fullbordas. Ingenstans i världen har något liknande skapats motsvarande det som inledningsvis hette Försvar i förvar. Han lutar sig nu belåten tillbaka och noterar att SMHA nu består av 24 militära museer, varav Gotlands Försvarsmuseum utgör ett av dem som utvecklats snabbast och nu har en mycket god ekonomi.

Efter mötet bjöd GFM på en närande måltid, sillmacka, samt snitzel med potatisgratäng.

NILS-ÅKE STENSTRÖM

Christian Braunstein gör doftkontroll av enedosan. På bordet det nyss överlämnade standaret.

Anders Jolby, Folke Ansen och Åke Wallin, GRKF ständige fanförrare. Bakom Joakim Ekström.

Till vänster SFHM Bengt Andreasson och GFM kassör, Robert Knutas. Bakom Bengt Hyttiäinen och Göte Holmén. Tredje raden Lars Larsson

ÖPPET 2013

1/1 - 5/3   endast gruppbokningar
6/3 - 17/6   ons och sön   12-16
18/6 - 1/9   tis – sön   10-17
(obs! midsommar stängt)
2/9 - 30/11   ons och sön   12-16
1/12 - 31/12 endast gruppbokningar

Ny kanslichef för Sveriges militärhistoriska arv – SMHA

SMHA:s nya kanslichef Carl Zarmén på toppen av Rödbergsfortet våren 2012.

Bästa läsare och museivän. Jag har blivit ombedd att med några korta rader presentera mig själv med anledning av att jag vid årsskiftet 2011/2012 tillträtt som chef för Sveriges militärhistoriska arvs kansli. För de allra flesta av er ute i det militärhistoriska musei-Sverige är min yrkesroll och mitt uppdrag ganska tydligt. Däremot är det inte lika solklart för mannen eller kvinnan på stan (eller för den delen inte heller bland bekanta ska ni veta). Ni ska därför få ta del av en återkommande konversation, som jag i alla möjliga sammanhang brukar hamna i:

-Var sa du att du jobbade sa du???

-Jag är chef på en avdelning inom myndigheten Statens försvarshistoriska museer. Myndigheten består av Armémuseum, Flygvapenmuseum och min avdelning – Sveriges militärhistoriska arv, eller SMHA som vi brukar säga.

-Aaaahh ... men, vad sysslar ni med då? Är det också ett museum?

-Vårt uppdrag kan formuleras ganska enkelt; regeringen har valt ut 24 militärhistoriska museer runt om i landet och vi har uppgiften att stödja dem på olika sätt. Dels med rena pengar i form av olika bidrag men också med museiinriktad kompetens.

-Hur f-n har du hamnat där? Det finns väl ingen SHMA – eller vad det nu hette – utbildning på universitetet direkt? Inte som att läsa till läkare eller ingenjör. Har du militär bakgrund?

-Nej, jag är museolog och konsthistoriker!

-Öhhh ...

-Jag har läst traditionella museiämnen som konsthistoria, historia och etnologi. Dessutom har jag kompletterat med ämnet museologi.

-Museologi? Musvetenskap då eller? Ha, ha!

-Tja, inte riktigt ... Däremot kan man säga museivetenskap, dvs läran om hur och varför vi människor har ett behov av att minnas, skapa museer och bevara kulturarv.

-Jaha ...?

-Hur som helst. Efter examen fick jag jobb på Livrustkammaren där jag i sju år hade förmånen att jobba med deras fantastiska föremåls-samling. Jag hann också med diverse utställningsprojekt, bl a ett om svenska krigsbyten som blev mycket uppskattat, såväl nationellt som internationellt. Både New York Times och Herald Tribune upp-

märksammade utställningen. Livrustkammaren var en väldigt trevlig arbetsplats men när tjänsten som chef för Armémuseums föremåls-samlingar blev ledig kunde jag inte motstå att söka den.

-Men SHFM ...

-SMHA!

- ... ja, just det – SMHA. Hur kom det sig att du fick det jobbet?

-Det var ett ganska naturligt steg. Under min tid på Armémuseum hade jag ett nära samarbete med SMHA och när det stod klart att min företrädare skulle gå i pension så såg jag det som en ypperlig möjlighet att få jobba med frågor som engagerar mig. Frågor som varför vi samlar, vad vi ska samla och vad vi väljer att glömma bort etc. Här finns en stor utmaning att få museerna att stärka sina respektive profiler och inte skapa 24 museer med samma inriktning. Uppenbarligen trodde vår överintendent att jag skulle vara rätt person för den uppgiften. Jag hoppas han har rätt.

...

Och så kan konversationen fortsätta.

SMHA kan visserligen vara en okänd organisation för den enskilda individen, men jag kan försäkra er att konceptet börjar bli vida känt bland våra museikollegor runt om i världen. Både i Finland och Estland har man påbörjat ett liknande arbete. Ryssland och många europeiska länder sneglar på oss. Så sent som i oktober träffade jag chefen för Armémuseum i London som berättade att man just påbörjat ett liknande arbete där man valt ut 63 museer som ska ingå i deras statligt stödda nätverk!

Denna respons och utveckling visar att SMHA är en lyckad och väl fungerande idé. Däremot är vi inte på långa vägar klara. När nätverket har blivit så väl fungerande att det klarar sig utan inblandning från kansliet, och museerna så pass professionella i sitt utövande att de helt klarar sig utan det statliga stödet, först då kan vi säga att uppdraget är slutfört. Dit är det ännu en lång väg kvar, men vi kan ändå känna oss trygga i vetskapen att SMHA är här för att stanna!

CARL ZARMÉN
1:E FÖRSVARSANTIKVARIE
CHEF SMHA KANSLI

En rysk T 34 Stridsvagn vid museet på Seelowhöjden. Fr vä Leo Lövdahl, Sven Erik Johansson, Lasse Boström, Göte Nilsson, Janne Edmark, Kjell Pettersson, Åke Vestergren och Anders Nilsson. Knästående Lasse Thor.

Checkpoint Charlie i centrala Berlin. Från vä Lasse Boström, Lasse Thor, Mats Annerstedt och Robert Knutas.

Volontärer i andra världskrigets fotspår

Första veckan i september genomfördes årets volontärresa som i år gick till Polen och Tyskland. 24 deltagare hade anmält sig. Resan som till sin huvuddel betalas av försvarsmuseet skall ses som ett tack till alla volontärer som lägger många frivilliga timmar i Tingstäde. Första anhalten på resan var flygmuseet i Linköping där huvudattraktionen var den nedskjutna DC 3:an. Den ligger som på havsbotten i museets källarvåning, känns som att komma ner i en gravkammare tyckte några av besökarna.

Vår egen flygrupp med Tor Karlsson i spetsen fick också många nya ideer inför uppbyggnaden av flygdelen i skans 4.

Resan gick vidare till Karlskrona där vi på kvällen tog Stena Lines färja till Gdynia, dit anlände vi pigga och utvilade vid halvåtta tiden. Bussen tog oss nu till Westerplatte, en halvö belägen i Gdansk vid en av floden Wislas torrlagda flodmynningar. Platsen var 1939 en polsk depå för vapen och ammunition inom territoriet för fristaden Danzig. Här föll de första skotten tidigt på morgonen den 1 september när tyskarna anföll Polen, men den lilla polska garnisonen om cirka 65 soldater höll stånd i sju dagar, om dessa strider berättade Mats Annerstedt med stor inlevelse.

Vi lämnade Gdansk för att på tidvis dåliga polska vägar ta oss 40 mil sydväst ut mot tyska gränsen och anlände på sen eftermiddag till Seelow. En liten by som ligger på en höjdsträckning cirka en mil in i Tyskland och ungefär 6 mil från Berlin. Det var på denna plats som tyskarna tog upp försvaret av Berlin när ryssarna anföll i april 1945

och under slaget som pågick i fem dagar stupade ca 45.000 soldater och vardera sidan förlorade i runda tal 700 stridsvagnar.

Färden gick vidare till Berlin för inkvartering på hotell Park Inn vid Alexanderplatz med efterföljande trerättersmiddag på en närlägen restaurant.

Nästa dag var det dags för guidad rundtur. Under tre timmar besöktes bl a Tempelhof, Checkpoint Charlie samt kvarvarande delar av muren. Eftermiddagen ägnades åt egna upptäcksfärder och shopping på huvudgatan Kurfurstendamm.

Framåt sen eftermiddag styrde vi kosan mot Rostock där det blev mera shopping samt intagande av en god middag innan vi äntrade färjan till Trelleborg.

I land väntade en god frukost på hotel Scandic Segevång i Malmö. Därefter styrdes kosan åter mot Karlskrona för att besöka ett museum som visade rörliga kustartilleriförband som funnits i det svenska försvaret. Eftersom museet låg på Aspö ute i Karlskrona skärgård blev det en färjetur på en halvtimme och sedan en busstur på smala vägar fram till platsen där vi blev guidade av museipersonal.

Slutet på resan, bussfärden till Oskarshamn, ägnades åt utvärdering och återkoppling av det vi upplevt. Detta var upplagt som en tävling där det gällde att svara på tio frågor som handlade om sådant vi varit med om under resan. Bäst lyckades Mats Annerstedt tätt följd av Lasse Thor och Sinnikka Nilsson.

Klockan 2315 på lördagskvällen trampade vi åter gotländsk jord och det var ett gäng glada och belåtna resenärer som skingrades på Visby hamn.

ANDERS ÖSTERBERG

Premiär för Smaklösa, sågs av rekordpublik

När Smaklösa uppträdde på museet för första gången 26 juli blev det rekordpublik. Över 750 lyssnade, skratade och njöt av Smaklösas oefterhärmliga musik och humor. Är du sugen på mer? Kolla www.smaklosa.se.

GÖRAN HELLSTRÖM

Fyra flygentusiaster; Från vänster Jan-Erik Edmark, Ola Olin, Sten-Göran "Putte" Åman och Thor Karlsson.

Flyggänget i Skans IV

Flytten av delar av Gotlands flygmuseum våren 2011 var resurskrävande. Sammanlagt tog avvecklingen av flygmuseet flera hundra timmars hårt arbete på uppdrag av bl.a. SMHA. Det tog sedan nästan ytterligare 100 timmar att ordna upp bland alla prylarna som fraktats till Tingstäde och sortera ut det som skall användas i framtida utställningar och det som behövs i reserv. Sommaren/hösten 2011 och fram till i början av 2012 höll flyggruppen (mest då bestående av Åke Vestergren, Karl-Gunnar Claesson och undertecknad) på med att skapa en viss ordning i kaoset. Skans IV målades invändigt och hangaren städades. Från våren 2012 blev flyggruppen ny och mer permanent i sin sammansättning, Jan-Erik Edmark, Ola Olin, Sten-Göran "Putte" Åman och jag har blivit en sammansvetsad besättning. Ett gäng "flygnördar". Styrelsen för Gotlands Försvarsmuseum har hela tiden stöttat oss i arbetet och det har anlagts en uppställningsplats för museets J 35F Draken, som snart kommer att få ett "flygplansvärn liknande de flygvapnet har". Utomhus kommer detta värn att representera en J 35 Draken i full startberedskap med sin kringutrustning. I Skans IV har Jan-Erik, Ola och Putte gjort en fantastisk fin fotoutställning om flyget på Gotland. Under den kommande vintern skall en STRIL-avdelning och flygvapnets deltagande på Gotland exponeras i skansen. Vi

har förhoppningar om att få en "fungerande" (rörlig!) radarantenn att sättas upp på/vid Skans IV:s tak.

I en av Skans IV åtta utrymmen blir det utställningar om Svenska flygvapnet i form av modeller, utrustning, instrument mm. mm. På sikt skall även ett bibliotek & läsrum iordningsställas i ett annat utrymme.

Hangaren skall hysa SF 37 Viggen, J 35J Draken och en HKP 3B med kringutrustning. Nu när detta skrivs byggs det en lokal i hangaren för att hysa en s.k. testbuss för fpl. Viggen. På Förrådsgården i Tingstäde finns en "Banan-helikopter", militär beteckning Hkp 1, samt en flygkropp till J 32B Lansen. Dessa värdefulla luftfarkoster måste få en behövlig renovering inom en snar framtid! I Tingstäde finns även den sovjetiska AN-2 som i maj 1987 landade i vatten utanför Östergarnsholm, det är tänkt att i Hangar II göra en utställning om denna "flykt från Warszawa-pakten". Någon gång efter 2013 hoppas vi att detta skall kunna startas/förverkligas? Hela flygdelen med hangarer och Skans IV kommer att få någon form av stängsel. Flygplanen i hangaren är kompletta men kommer att behöva en hel del renovering för att bli utställningsklara.

TOR KARLSSON

Deltagare i uppbyggnaden: Tor Karlsson, Åke Vestergren, Karl-Gunnar Claesson, Christer Cullberg, Ola Olin, Sten-Göran "Putte" Åman, Jan-Erik Edmark och Kjell Pettersson.

Uppställningsplats för museets J 35F Draken, som snart kommer att få ett "flygplansvärn liknande de flygvapnet har". Hangaren skall hysa SF 37 Viggen, J 35J Draken och en HKP 3B med kringutrustning.

Kl 13:20 den 21 november 2012 var J 32D Lansen, som sista kvarvarande flygplan från f.d. Gotlands flygmuseum, lastad och klar för avfärd till Bunge flygmuseum.

Sten-Göran Åman visar fotoutställningen för Anders Österberg

Saab 32 Lansen var ett tvåsitsigt stridsflygplan tillverkat av Svenska Aeroplan AB i Linköping. Flögs första gången 3 november 1952 med Bengt Olow som pilot. Totalt 447 flygplan levererades till Flygvapnet från 1955 till 1960. Animering: Tor Karlsson

Strålkastargruppen. Fr v Eric Engström, Karl-Gunnar Claesson, Göran Hellström, Åke Vestergren, Sivert Hultqvist och Bertil Eklund.

Bertil kopplar bensinen direkt till motorn, slang för ändamålet fanns behandligt på en kp-bil i förrådet.

Strålkastaren i drift

Strålkastargruppen på museet har kickat igång elverk/maskinvagn m/37 och 150 cm strålkastare. Eric (Lv 2 kf), Sivert och Bertil (båda från KA 3 kf) har använt utrustningen i tjänsten. Karl-Gunnar och Åke är tekniker och Göran den sammankallande personen. Det var en fantastisk känsla när allt startade och vi strålade i kapp med strålkastaren.

Ett stort tack till Fredrik Svanström på Lv-Regementet för bra hjälp vid förberedelserna och stöd under igångsättandet. Löfte gavs till KA-gänget att vi kommer till dom nästa gång. Titta gärna på filmen www.youtube.com, sök på "belysningsstrålkastare", lyssna till motorljudet och se ljuset.

GÖRAN HELLSTRÖM

Praktik varvades med kortare reglementstudier. Här är Sivert och Åke fördjupade i kopplingschema, kolstavar och ljusbågar.

Allt fungerar: Fyra mycket nöjda herrar. Åke, Bertil, Sivert och Eric strålar som om de vore strålkastare m/37.

Anders Österberg njuter av Smaklösakonserten.

Glädjande ökning

Antalet besökare till museet har ökat varje år sedan starten 2009. I år kommer vi att nå all-time-high med 8000 besökare. "En mycket fin siffra som vi verkligen är glada över" säger marknadsansvarige Anders Österberg och tillägger "att museet har många aktiviteter som drar olika besökare."

Museet har generösa öppettider, sex dagar i veckan under högsäsong, två dagar i veckan under lågsäsong, gruppbokningar har ökat, föreläsningarna är intressanta och välbesökta, rekord i april med Hans Hörlin. Extra insatser

som Minnesdagen i juli om Dansk-Lübska flottans förlisning, med Göran Ankarlilja och Marie Jonsson. Samarbetet med Tingstäde hembygdsgeningsförening i "Hemliga Rum" i maj var lyckat och kommer att växlas upp till Tingstädedagen 2013. Pubkvällar drar också besökare och loppisen är populär. Några kommer endast för att äta eller ta en fika. Mest folk är det naturligtvis under högsäsong och i år möttes de av nyheterna om 2. världskriget, Lager Lingen och FN-avdelningen. Nästa år blir det satsning på flygdelen i Skans IV som kommer att kunna vara öppen för visningar säger ordförande Rolf Larsson. Försäljning i restaurangen och butiken har också varit bättre i år säger platschef Lars Larsson.

GÖRAN HELLSTRÖM

PER TYKO HILDING -EN MUSTIG IAKTTAGARE

Volontärinryckning 1942

Med hattar och mössor, med tröja och rock
med livrem och spänne av järn,
stod innanför grinden en nyinryckt skock
och såg mot en gammal kasern
som blängde tillbaka och andades hot,
beredd att en nyinryckt skara ta mot.

Från steniga marker med glesvuxna strån
ifrån skogar där furor står vakt,
från små fiskelägen med bränningsdån
och från ödsliga myrmarkers trakt
stod grabbar som nåtts av ett brungrått kuvert;
"Ni antages härmed som ny volontär!"

På avstånd från "skocken" - med hånfulla miner -
beväringarna stod och skrek "Jävla kaniner!"
Men tystades ner lite halvhjärtat smått
utav en major med en näsa i blått.

Så småningom gick dock vår dag emot natt
ett "spel" blåste tystnadssignalen,
och ljuset det släcktes, nåt enstaka skratt
det kvävdes av vicekorpralen,
som vråla: "Håll käft!" och flög upp som ett skott:
"Det skall vara tyst när som tystnan har gått!"

Bakom initialerna P.T.H., eller "PeTeHå" som han själv skrev, döljer sig författarens dopnamn, Per Tyko Hilding, med efternamnet Larsson. Han föddes 1922 i Eksta socken, och, som så många andra, började han sin anställning som bonddräng. En av hans vänner, och tillika bonddräng, hette Birger Mattsson. Senare bytte han namn till Glimsäter och blev under 1970-talet känd som vaktchef på P 18. Båda blev volontärer vid I 18 i Visby, för P.T.H. skedde det år 1942. Han gick Försvarets Läroverk och Arméns Underofficersskola i Uppsala och blev sergeant 1950. Han tjänstgjorde vid såväl INFSS som vid Jägarskolan i Kiruna och gjorde utlandstjänst en tid i Gaza. PeTeHå nådde förvaltares grad 1969. Mest känd blev han som P 18:s expert på ABC-skydd, och många minns nog hur han kunde rusa in i en fältförläggning med en pysande rökhandgranat och ropa "GASCH!!"

År 1972 reformerades gradsystemet och samma år pensionerades han med kaptens grad från ett aktivt liv vid Gotlands regemente. Civilt tilltalades han med "Hilding", men i yrket gick han bland kamraterna under benämningen PTH. Det militära livet klipptes dock inte tvärt av, utan

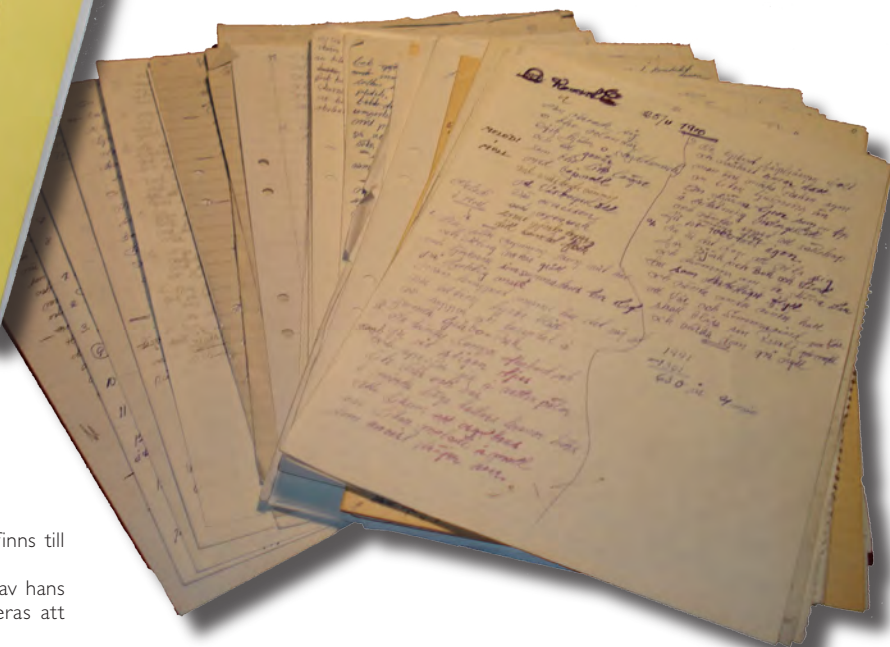
ännu några år under 1970-talet kunde man sommartid se honom på kaserngården, exerceerande handräckningsvärnplikliga. Det kunde vara nog så roande skådespel.

P.T.H. Larsson var hela sitt vuxna liv en god iakttagare och hade den i yrket sällsynta förmågan att kunna se såväl sig själv, som omgivningen "utfifrån". Den synen resulterade i en omfattande diktproduktion, allt från burleska militärminnen till finstämda naturskildringar. Åtskilligt har varit publicerat i Gotlands Tidningar.

År 2001 utgav dåvarande "Visborgsslätts museiförening" en upplaga innehållande 54 av hans dikter med militär anknytning. År 2005 utgavs en del II med 57 dikter, även den med militär bakgrund. Båda utgåvorna saluförs vid Gotlands Försvarsmuseum.

År 2007 utgav Eksta Hembygdsförening "Dikter från Eksta", ett epos som i vackra ord beskriver hembygden. Per Tyko Hilding Larsson fick ett långt liv – han avled i december år 2010 vid fyllda 88 år. Han efterlämnade ett antal ofullbordade manus som kommer att förvaras vid Gotlands Försvarsmuseum.

NILS-ÅKE STENSTRÖM

PeTeHås MUSTIGA MINNEN är utgivna i två delar och finns till försäljning i museets butik.

P T H Larssons manus, utkast och anteckningar skänktes av hans barn till museet. Materialet ligger för närvarande i arkivet men planeras att ställas ut i museet.

Kamrater!

För att vara en kamratförening från ett nedlagt regemente tycker jag att vi har ganska mycket verksamhet! För mig är det första gången jag haft möjlighet att personligen delta vid huvuddelen av aktiviteterna.

Den 20 maj deltog jag traditionsenligt vid Finska föreningens minnesdag av de stupades dag. Vår deltagande härrör sig från de minnestavlor som hängde i kanslihuset. Jag deltar som representant för GRKF och en representant från Amf 1 lägger ned en stor krans. Vid kaffet efter ceremonin är det känslosamt att höra de gamla veteranerna berätta sina minnen från kriget.

För första gången hade jag möjlighet att delta vid kamratförenings KFÖ. En synnerligen trevlig tillställning med "på spåret" tema anförd av Lars Broström. Det gavs många tillfällen till att fördjupa sig i öns militärhistoria och avnjuta diverse skrönor från fornstora dagar. Ärtsoppa intogs i anslutning till ett besöksmål som inte är helt avhelligat ännu. Middagen avnjöts sedan vanligt ur koktross m/ä vid Försvarsmuseet. Det som nog gav det starkaste intrycket var vid en diskussion vid det före detta militärflygfältet i Roma. Ciceronen angav hur fältet minerats nattetid varvid en av de äldre deltagarna gav hals och sa att så var det inte alls. – Hur vet du det frågade ciceronen? – Jag var med svarade den äldre kamraten.

En reflexion, vi saknade de "yngre" kamraterna. Kanske skall vi lägga KFÖ:n på en helgdag så att fler som ännu är yrkesverksamma har möjlighet att delta?

Den 11 oktober hade vi ärtlunch i Traume. Efter att ha avnjutit god ärtsoppa och pannkakor med tillbehör så informerade jag om försvaret på Gotland. Många tyckte kanske att jag gav en pessimistisk bild av läget i Försvarsmakten men det är bara att konstatera att mycket av det vi var bra på förr har försvunnit i omstruktureringen av Försvarsmakten. I början på november samlades några av oss för att hedra bortgångna kamrater genom att lägga en krans vid minnesstenen vid Gotlands truppers gravplats på Norra kyrkogården. Efter en kort ceremoni och några väl valda ord från vår pastor Julius så samlades vi på Märtas café för en kopp kaffe med eftersnack. Det är kul att konstatera att vi blir fler som deltar för varje år.

När detta läses har också, förhoppningsvis, årets julbön genomförts i Domkyrkan.

Förutom kamratföreningarna och flottans män är även Försvarsmaktens personal på Gotland inbjudna. Detta gör att Gotlandsgruppen kan sponsra med musik och kaffe. En trevlig och mäktig upplevelse att lyssna till fin musik och pastor Julius ord i vintermörkret. Jag hoppas vi kan fortsätta med denna fina tradition.

Jag vill avslutningsvis passa på att bjuda in till GRKF årsmöte den 7 mars. Jag törs utlova ett verkligen spännande föredrag av överstelöjtnant Martin Liander (fd Lv 2) som kommer att berätta om sin tid som chef för ett OMLT (operational monitoring and liason team) i Afghanistan. Martin och hans team utkämpade ett antal mycket hårda stridskontakter.

Med en tillönskan om en God Jul och Ett Gott Nytt

HANS HÅKANSSON
ORDFÖRANDE GRKF

Styrelse

Ordförande
Vice ordförande
Sekreterare
Kassör
Klubbmästare
Ledamöter
Revisorer
Valberedning

Hans Håkansson
Jan-Eric Engström
Crister Persson
Lars Brolund
Olle Gardell
Anders Österberg, Lars Boström och Lars-Göran Nyberg
Claes Randlert, Lars-Ove Hoas
Roland Snäckerström, Stefan Pettersson och Jan Olai(sm)

VERKSAMHETSPLAN 2013

2013-03-07

Årsmöte.

Gotlands Försvarsmuseum.

2013-05-??

Deltagande vid Finska föreningens högtidshållande av de stupades dag.

2013-06-06

Deltagande vid firandet av Sveriges Nationaldag i Fårösund.

2013-08-17

KamratFöreningsÖvning med inriktning att genomföras som fältövning under en dag. Inbjudan med detaljer presenteras i vårbrev samt på hemsidan. OBS: LÖRDAG.

2013-10-10

Kamratföreningslunch kl 12.00. Hemvärnsgården Traume (?). Se upp på annons i GA/GT och information på hemsidan.

2013-11-01

Kransnedläggning kl 14.00 på Gotlands truppers gravplats.

2013-12-12

Julbön kl 15.00 i Domkyrkan. Se upp på annons i GA/GT.

2013-12-före jul

Utskick av gemensam kamratföreningstidning.

**SENASTE INFO PÅ
WWW.GRKF.SE**

Årets Nationaldagsfirande i Almedalen var extra högtidligt i och med att kungen och drottningen gästade ön. GRKF fanns på plats med fanan och här kommer några glimtar från firandet, sett ur fanförarnas perspektiv.

Lasse Thor, även han GRKF, för dagen representerade Frivilliga Radioorganisationen, FRO

LARS-GÖRAN NYBERG

Lars Boström med fru. Lars diskret GRKF:are, kanske inspirerad av mannen på bilden bredvid.

Kungaparet på väg till sina platser med landshövding Cecilia Schelin-Seidegård och regionstyrelsens ordförande Åke Svensson strax bakom. Den stora publiken fick lyssna till ett intressant och trevligt tal av kungen. Babben Larsson höll i programmet på scenen, och hon gjorde det proffsigt.

Redaktör Nyberg strax före inmarsch till fanborg.

Helene Hammarström och Dan Ahlqvist njöt av hela föreställningen från sin balkong innanför ringmuren.

Vårt fina museum, Gotlands Försvarsmuseum, behöver din hjälp

1.

**Ställ upp som museivärd
i sommar.
Värdlista kommer med
vårbrevet.**

2.

**Anmäl dig som volontär
i musieverksamheten.
Framförallt till målare,
snickare, museiarbetare
och Tross m/ä**

Anmäl dig redan idag!

Gör tummen upp till Anders Österberg
0706-671046 eller anders_vibble@hotmail.com

Kontakt för GRKF skribenter

redaktör Lars-Göran Nyberg,
Lokrume Aner 132, 621 74 Visby,
nypan@ahner.se,
0498-27 50 01, 070-835 75 65
eller
Väduren, Gotlandsgruppen, Box 2012, 621 26 Visby

Bli medlem i GRKF

Har du gjort värnplikten på I 18, P 18 eller P 1G,
tjänstgjort eller arbetat på regementet? Betala då
in årsavgiften 100:- på pg 16 30 01-1. Ange namn,
adress och födelsedata.

Tillhör du inte någon av ovanstående kategorier men
vill bli medlem ändå
– kontakta någon i styrelsen.

Adressändring till GRKF

Crister Persson
Söderhagsvägen 26, 621 50 Visby
0498 - 27 88 30, 070-10 88 274
persson.gotland@telia.com

Stockholmskretsen måste anmäla ändringen även dit!
Ordf Lars-Inge Hägle, Midgårdsvägen 46,
136 38 Handen. 08-777 13 46,
073 - 993 56 80 lars-i.hagle@telia.com

UPPROP!

Utgivningen av
denna tidskrift
medför stora utgifter.
Varje inkommen
krona är ett
välkommet bidrag.

Du som vill stötta
utgivningen med ett
frivilligt bidrag, sätt in
det på
plusgiro 16 30 01-1.

Styrelsen GRKF

Kallelse till Årsmöte 2013

Gotlands
Regementets
Kamratförening
årsmöte torsdag 7/3
kl 1800 i Gotlands
Försvarsmuseum,
Tingstade.
Sedvanliga
förhandlingar och
ärtmiddag.
Anmälan till
Crister Persson.
0498-27 88 30,
070-1088274 eller
persson.
gotland@telia.com
senast 3/3.
Se även www.grkf.se

Välkomna!

Ordförande GRKF

REDAKTÖRS SPALTEN

Kamrater! För första gången på
en massa år så är det inte Nils-
Åke Stenström som svarar för
redaktörskapet för GRKF-delen
av vår fina tidskrift.
Undertecknad gör debut.
Kommer det att märkas någon
skillnad? Javisst kommer det att
märkas!! Jag efterträder Nils-
Åke, jag ersätter inte honom
– det går inte! Ni får ha lite tåla-
mod med novisen, med lite tur
och hjälp så kanske det blir bra
med tiden. Vem vet – jag kanske
lär mig att fotografera också
(just nu blir det mest ryggar). Jag
lovat att göra mitt bästa så får vi
väl se om den med kvalitetspro-
dukter vana läsekretsen kan ha
överseende med mina alster. Jag
hoppas det.

En sak som jag gärna vill ha
läsarnas hjälp med är skrönor.
Jag är helt övertygad om att det
i läsekretsen finns kamrater som
ligger inne med allehanda vitsar
och skrönor som kan få de flesta
av oss att skratta sig harmynta.
Skicka in era berättelser till
mig, självklart är mera allvarliga
historier lika välkomna. Vi gör
oss alla en stor tjänst med att
dela med oss av våra upplevel-
ser från tjänsten, allvarliga som
mindre allvarliga. Fundera inte
på om dina upplevelser kan vara
av intresse för andra, utgå från
att det är så. Tveka inte – dela
med dig! Adresser hittar ni här
bredvid.

Avslutningsvis vill jag tacka min
företrädare Nils-Åke för att han
finns som ett stöd i kulisserna,
Det känns tryggt!

LARS-GÖRAN NYBERG

In memoriam

Gunnar Öberg avled den 9 februari 2012.

Jag var arbetskollega med Gunnar på Gotlands regemente under 70 och 80-talet. Gunnar var teknisk officer och en av hans uppgifter var att han ansvarade tekniskt för fordonsparken på regementet. Våra arbetsområden var helt olika. Jag arbetade på trupp och Gunnar var placerad på den tekniska avdelningen. Men hans stora kunskande och att han löste alla tekniska problem på ett praktiskt sätt ledde till att han uppskattades och därigenom fick många vänner.

Efter pensioneringen fördjupades vår vänskap. Vi hade nämligen samma intresse och träffades av en händelse på golfbanan och i samma klubb. Det blev många golfrundor där vi spelade tillsammans. Han berättade ofta om sina motorcykelresor till Norrland, där han besökte sin mamma. På Gotland blev det golfresor till andra golfbanor. Vid dessa tillfällen samåkade vi alltid. Antingen blev jag upplöckad i Eskelhem där jag bodde eller också träffades vi på annan plats. Gunnar hade alltid mycket att berätta från sitt yrkesliv eller från andra fritidsaktiviteter han deltog i. Förutom golf gillade han vandringar i naturen och längs stränder tillsammans med bl a gamla arbetskamrater. Från golfbanan beundrade jag hans raka lugna slag och avslutning på green som han behärskade mästerligt.

Det finns många fler minnen som jag har av Gunnar, men nöjer mig med dessa. Gunnar hade ett stort hjärta och brydde sig om sina vänner. Jag kommer länge att minnas vännen Gunnar.

Ingemar Olsson

Kapten Per-Åke "Putte" Friberg avled den 30 maj. Han var född i Vänge 29 juni 1940. Vid mönsterringen måste man ha tyckt att här har vi en karl som passar perfekt för stridsvagnstjänst och Putte fick rycka in vid Göta Garde i Enköping.

Till Gotland kom han en sommar på tidigt 60-tal som vpl korpral för att göra "sommartjänstgöring" vid trupp. Han fick goda vitsord och sökte fast anställning vid P 1. Efter genomgången AUS sökte han sig tillbaka till fader-nesön och blev anställd vid det nya pansarregementet P 18. Putte blev sergeant 1966, fanjunkare 1969, löjtnant 1972 och kapten 1973.

Putte var och förblev ett stridsvagnsbefäl men han återfanns även kortare perioder i pv-tjänst. Han var kunnig i tjänsten och som person mycket lugn, lite tystlåten och nästan försynt. Hans kunskaper avseende kanoner av alla de slag gjorde att han alltid var en efterfrågad instruktör vid värmförbandens repetitionsövningar.

Putte var nog den som först begrep att utnyttja videofilmningens förtjänster i utbildningen, allt filmades. Från trupputbildningsövningar på garageplan till storanfall på Tofta. Centurion-film blev ett begrepp och vi kan verkligen prata om pedagogik på framkant. De sista åren av sin yrkesverksamma tid tjänstgjorde Putte på DSA och sysslade med bl a just film. Rätt man på rätt plats. Efter pensionering 1993 fortsatte han med filmandet, Centurion-film avlöstes av Wisborg Video.

Lars-Göran Nyberg

Efter en längre tids sjukdom avled Kapten Nils-Erik "NEL" Pettersson den 9 maj, en dryg månad innan sin 91-årsdag. En duktig och omtyckt yrkesman har lämnat oss.

Nils-Erik blev volontär vid regementet 1941 och utnämndes efter genomförd AUS till sergeant 1950. Därefter utnämndes han till fanjunkare 1960, förvaltare 1968 och slutligen kapten 1972. I yngre dagar var det i huvudsak Granatkastar- och pionjärtjänst som gällde. Nils-Erik gjorde även FN-tjänst 1958 som vaktplutonchef i Sharm el Sheikh på Sinaihalvöns sydspets. Han avslutade sin yrkesverksamma tid vid regementet som chef värnpliktsdetaljen, en befattning som han innehade under många år fram till sin pensionering 1982.

Privat var Nils-Erik intresserad av snickeri och byggande, något som han även sysslade med före militärtjänsten. Sång och musik hade en given plats och han var en hygglig pianospelare. Andra stora intressen var sjön och fiske samt akvarellmålning.

Lars-Göran Nyberg

Regementsfanan 2002

Överlämnades av Carl XVI Gustaf 12 oktober 2002 vid Oscarsstenen till överste Peter Molin.

Väduren symboliserar egenskaper som styrka, vitalitet, och målmedvetenhet. Zodiakens vädur är bland annat krigarens tecken. Den har en naturlig plats bland andra heraldiska djur som örnar och lejon.

Gottlands truppers begravningsplats, med den stora minnesstenen, på Norra Kyrkogården.

Minnesceremoni i Allahelgona

Vid allhelgonahelgen vårdar vi minnet av våra avlidna nära och kära, gravarna pyntas med blommor och ljus. Vi är där, vi minns, vi saknar och vi sörjer. Vi vill hedra minnet av våra bortgångna kära, vänner, kamrater och andra som vi hade band till i livet.

Sedan många år är det tradition att GRKF samlas på Norra kyrkogården, vid Gottlands Truppers gravplats, för att lägga ner en krans vid den stora stenen och minnas våra avlidna kamrater. Vare sig de finns här eller annorstädes. Vi minns.

Fredag 2 november 14. 00 infann sig 14 kamrater på Norra Kyrkogården. Lars Brolund hälsade välkommen på GRKF vägnar, varefter chefen Gotlandsgruppen, överstelöjtnant Hans Håkansson lade ner en krans med band i P 18 färger med texten "Till minne av våra avlidna kamrater". Sten Lindberg spelade "Amazing Grace" på saxofon och därefter höll vår pastor, Julius Mehler, ett korum. Psalmen "Härlig är jorden" sjöngs unisont med musikaliskt stöd av saxofonen.

Minnesstunden avslutades på Märthas Café där kamratföreningen bjöd alla deltagare på kaffe.

LARS-GÖRAN NYBERG

Köksmästarna Agne Ahrling och Bengt Jakobsson avtackas av bl a föredragshållaren Hans Håkansson.

Krigsrätt med föredrag

Torsdagen den 11 oktober var det dags för den traditionella ärtlunchen. Platsen för intagandet av denna krigsrätt var som vanligt Hemvärnsgården i Traume. Vi blev lika många i år som förra året, 40 kamrater. Efter att Sten Linberg blåst de nödvändiga signalerna och Hans Håkansson hälsat välkommen var det dags att hugga in på ärtsoppa och pannkakorna.

Efter maten orienterade Chefen Gotlandsgruppen om vad som var på gång inom Hemvärnet och Försvarsmakten i övrigt, på Gotland och på fastlandet. Återigen kommer en omstrukturering som leder till minskade personalramar och uppsägningar, så även på Gotland. Trist och tungt att höra att duktiga medarbetare, med många tjänsteår, som vi alla känner får gå. En som också går hem, fast med pension, är Hemvärnsbataljonschefen Gunnar Enekvist. Gunnar får inte ersättas av någon ny yrkesofficer utan nu gäller det att hitta någon annan som har kompetens och tid för detta omfattande uppdrag. Vi önskar lycka till med rekryteringsarbetet, både vad gäller bataljonschef som hemvärnssoldater.

Allt är dock inte bara elände, positiva saker händer också, som bygget av en ny förläggning på Tofta skjutfält. Byggarbetet börjar närma sig slutförande och överlämning till Försvarsmakten beräknas ske i januari 2013. Mer om det på annan plats i tidningen.

Föredragshållaren fick ett stort tack för en intressant genomgång och avslutningsvis fick kökspersonalen, Agne Ahrling och Bengt Jakobsson, mottaga en uppskattande gest från kamraterna.

LARS-GÖRAN NYBERG

Gotlands regementes snapsvisa

Melodi: Kovan kommer, kovan går

Tack för supen sum vör fick, sum vör fick, sum vör fick.
Setted magen ei gutt skick, ei gutt skick, ei gutt skick.
Han slank gladit, lustut nidar ginum bain u alle lidar.
Halven ger nukkk leike gutt rasar ginum bein u krupp.

Traditionell folkvisa upptecknad (1800-tal) i Burs socken. Visan har egentligen två verser, och det förekommer flera melodier. Majoren vid Gotlands regemente, Tore Dahlgren, skrev på 1940-talet en variant som sjöngs på offmässen, normalt till halvan. Då Tores son Torsten 1970 blev officer började visan sjungas mer allmänt.

Lennart Hedlund i Byske i norra Västerbotten hittade bilden i ett familjealbum, fotograferad av Birger Bruzelius, Visby. Var bilden är tagen, och om minan finns kvar på Gotland. Texten på minan: "Rysk mina från 1915 funnen av 2. komp I 27 under vaktjänstgöring vid tyska interneringslägret i Tofta." Mannen längst till vänster är Simon Holmberg, Byske, född 1895 och sedermera lots. Bilden kan vara tagen 1915 då Simon var 20 år.

Om någon vet, eller tror, något om minan, kontakta undertecknad.

NILS-ÅKE STENSTRÖM, 0498-27 89 78

Ett 40-tal medlemmar deltog i årsmöte. Sven-Arne Wighammar är beredd med tvärflöjten.

Årsmöte med intressant föredrag

Gotlands regementes kamratförening höll sitt årsmöte torsdagen den 8 mars. Platsen var även detta år Tingstäde och 40 medlemmar fanns på plats.

Mötet inleddes med parentation av de sedan förra årsmötet bortgångna kamrater, Bengt Svensson, Rolf Christiansson, Holger Hagel, Gösta Karlsson, Göte Janzén, Birger Löf, Yngve Ekstrand, Sven-Olof Broman samt Gunnar Öberg. Sven-Arne Wighammar framförde Amazing Grace på tvärflojt.

Val av styrelseledamöter och övriga funktionärer gick galant, omval av samtliga utom en: Lars Boström nyvaldes efter Lennart Lissheim. Styrelsen i sin helhet finns på ordförandens

sida. Under punkten övriga frågor orienterade ordföranden i Stockholmskretsen, Lars-Inge Hägle, om att kretsens styrelse föreslår att kretsen skall laggas ner. Nedläggningen kräver beslut av två årsmöten och kan, om så beslutas, ske under 2013. Kvarvarande tillgångar samt medlemmar föreslås föras över till huvudföreningen. Veterannål för 40 års medlemskap tilldelades Crister Persson. Nils-Åke Stenström tilldelades SMKR (Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbund) förtjänstplakett i guld för lysande insatser som redaktör för tidningen Väduren och för GRKF del av den gemensamma tidskriften, KFT.

Efter årsmötet tog kvällens föredragshållare vid, överstelöjtnant Carin Ellström. Vi fick höra och se ett mycket intressant föredrag i ord och bild om den svenska FV-insatsen i Libyen 2011 (april-september). Fem JAS 39, baserade på Sicilien, genomförde ett stort antal spaningsinsatser över Libyen och levererade hem värdefulla underrättelser. Kvällen avslutades med silltallrik, ärtsoppa och pannkakor nere i Försvarsmuseet tillsammans med Lv 2 kamratförening som också hade årsmöte denna afton.

Nils-Åke Stenström erhöill ytterst förtjänstfullt SMKR förtjänstplakett i guld.

LARS-GÖRAN NYBERG

Hans Håkansson tackar kvällens föredragshållare, Carin Ellström, genom att överlämna en Harald.

Middagen var gemensam med Lv 2 kf. Fr vä Nils-Åke Stenström, Lars-Erik Thor, Sven-Olof Lindqvist, Mats Ekeröth, Kjell Pettersson, Claes Randlert, Christer Olofsson, Rutger Edwards, Ulf Nilsson och Joakim Ekström

Några morgontidiga kamrater vid f.d. vedgården. PG Persson, Lars-Inge Hägle, Hans Håkansson (ryggen mot kameran), Evert Englund, Robert von Knorring och Rolf Mellén.

En förmiddagsfika är alltid rätt. Närmast kameran Bengt Hammarhjelm och PG Persson.

KamratFöreningsÖvning 2012

En resa mot okänt mål

Torsdagen den 16 augusti var det dags för årets höjare, GRKF KFÖ (KamratFöreningsÖvning). Utvärderingen av förra årets KFÖ gav vid handen att upplägget skulle vara detsamma även detta år – en resa mot okända mål och med ett tema i likhet med TV-programmet ”På spåret”. Och så blev det.

Vart är vi på väg?

Vi startade med samling vid gamla vedgården på Wisborgsslätt, indelning i kompanilag och uppsittning i bussen körd av Janne Frimodigs. En sväng ut på stan för att hämta upp folk på Öster och Norrgatt varefter övningsledaren, Lars Boström, greppade mikrofonen i bussen och så började själva övningen på allvar – Vart är vi på väg?

Målfika

Första resmålet var en för oss alla välbekant plats, nämligen Blåhäll på Tofta skjutfält. På denna vackra plats passade vi även på att inta det nödvändiga förmiddagskaffet. Nästa resa hade som mål en plats som kanske inte tillhör de vackraste men som har en intressant, om än tragisk, historia – Stenkumla backe. Platsen för den sista offentliga avrättningen i Sverige och den bloddrypande händelse 1876 då mördaren Tektor blev halshuggen.

Lunch och sedan mål fyra

Från denna dystra plats gick färden mot resmål tre, Follingbo. Vid baracken Gnisten inträffade lunchen, ärtsoppa och pannkaka, som äts utomhus i strålende solsken. Mätta och belåtna antrades bussen för färden mot resmål nummer fyra – Roma Kungsgård. Här handlade det mesta om flygfältet som fanns på platsen under beredskapsåren. Givetvis gavs tid för att bese byggnader och ruiner. Här har vi ledtråden till det sista resmålet: ”Nu är det bara ett resmål kvar, sedan kan vi lämna 2012 års resa åt sitt öde. Vart är vi på väg?” Javisst, Bara ödekyrka. Även eftermiddagsfiket fick en vacker inramning.

I kanten av det före detta krigsflygfältet vid Roma Kungsgård. Övningsledaren, Lars Boström, har just ställt en följdfråga och kompanilagen funderar.

En hel platta

I Tingstäde genomfördes utvärdering av dagen och prisutdelning. Alla kompanilag fick någon form av bokpris och segrarna fick självfallet det tunga vandringspriset – bandplattan.

Efter prisutdelningen hade Hans Håkansson, i rollen som chef Gotlandsgruppen, en genomgång om tingens ordning avseende läget inom Hemvärnet m m på Gotland.

Kvällen började närma sig och det blev dags för den sedvanliga midagen, sill till förrätt och fläsk med löksås till varmrätt. Allt tillagat av våra egna kockar i trossen.

Sent på kvällen startade bussen återfärden mot Visby med nöjda deltagare och 2012 års KFÖ lades till handlingarna.

Yngre kamrater välkomnas

Vi var strax under trettio deltagare, vi skulle behöva vara fler. Nästa KFÖ (2013) kommer att genomföras på en lördag för att möjliggöra för de yngre kamraterna som jobbar att delta. Vi hoppas att det skall bidra till färre tomma stolar i bussen. Väl mött 2013!

Janne Frimodigs övar "fordonsvis helomvändning med lång buss på liten yta" vid Bara ödekyrka. Han klarade uppgiften.

LARS-GÖRAN NYBERG

Segrande lag i årets tävling, Staben. Bengt Hammarhjelm, Folke Ansén, Lars-Inge Hägle och Sten Linberg. Sten blåser fanfar för sina kamrater och sig själv.

Grabbarna som såg till att vi inte behövde svälta. Owe Björkander och Agne Åhrling steker fläsk så det ryker.

Bengt Tingström tar ton vid middagen. Vid bordändan Hans Håkansson, Ronny Larsson, Bertil Nelsson, Mats Alstäde, Bengt Tingström (stående), Kjell Andersson, Rolf Mellén och Robert von Knorring.

Bordets vänstra sida är svåridentifierad; längst bort sitter en skymd Bengt Hammarhjelm, Hans Dahlström, två skymda, Lars-Inge Hägle, Curt Jacobsson, Bert Jacobsson (röd tröja) och närmast i basker sitter Åke Wallin.

Åke Wallin håller fanan högt, med musik av Sten Lindberg.

De sätter guldkant på verksamheten

GRKF är en lyckligt lottad kamratförening, vi har ju två man som alltid ställer upp och sätter guldkant på våra aktiviteter. Vi har alltid en fana och vi har alltid ett spel.

Vi har alla sett och hört dem, vi tycker alla att deras plats är given men vilka är dessa två personer? Vi vet naturligtvis att namnen är Åke Wallin och Sten Lindberg men vilka är då dessa gentlemän och varför ställer de alltid upp?

Både Åke och Sten tycker att det är ett hedersuppdrag de har, det är viktigt att bibehålla traditioner. Dessutom tycker båda att det är kul och att man därutöver känner att kamraterna uppskattar deras insatser gör naturligtvis inte saken sämre. Fanan skall vara med och det skall blåsas, så är det!

En liten presentation av våra traditionsbevarare är på sin plats. Sten Lindberg började sin bana som 14-årig musikelev vid T 4 i Hässleholm 1946 (blev konfirmerad i uniform!). Efter en tid fick han höra att det fanns en ledig volontärsbefattning vid I 18 musikkår som han sökte och fick 1949. Dagarna fylldes med utbildning och övning på blåsinstrument, signaler av alla slag skulle kunnas utantill. 1951 blir Sten stamanställd musiker med vicekorprals grad – sedan kunde det ju bara gå uppåt! Via korpral och furir blir han Sergeant 1957 och slutligen kapten 1970. Sten slutar i försvaret 1975 för att bli lärare på musikskolan i Visby, ett jobb han blir kvar på till pensioneringen 1997. Han har då och då hoppat in i regionmusiken, senast förra året, och deltagit då det skall spelas marschmusik.

Sten har blåst för GRKF i 18 år!

Åke Wallin, en Norrköpingspojke, ryckte in som plutonchefselev vid I 18 1956 vid 19 års ålder. Han var då utbildad skollärare. Efter genomförda 15 månader följde KadS och Åke blir Fänrik i reserven 1959. Tjänstegrenen var Grk, något som han fortsatte med och blev så småningom chef för Grkkomp på Sture Karlssons bataljon. Med tiden blev han omskolad och slutade som Farbadj på samma bataljon varefter han avgår som RO/Kn 1984. Åke ansåg vid inryckningen till I 18 att han blivit förvisad till världens ände, en uppfattning som

väldigt fort ändrades och som ledde till att det redan 1960 byggs en sommarstuga på ön. Åke var bosatt på Gotland 1961-1966, annars har det varit lärartjänst i Blekinge fram till pensionering 1995 då det åter blev permanentboende på ön. Åke har hållit GRKF fana högt i 10 år!

GRKF styrelse vill rikta ett stort och uppriktigt tack till dessa båda äkta hedersmän. Vi hoppas alla att ni skall orka hålla på länge än!

LARS-GÖRAN NYBERG

På plats i i Almedalen på nationaldagen.

Stockholmskretsens årsmöte 2012 "Förslag till nedläggning av Stockholmskretsen av Gotlands Regementes Kamratförening som självständig kamratförening"

Kretsen genomförde sitt årsmöte den 26 mars i Oscarshemmet lokaler, Rigagatan 3, Stockholm. Kretsordföranden hälsade 25-talet deltagare välkomna till årsmötet samt framförde hälsningar från ett antal medlemmar, som tyvärr inte kunde närvara. Parentation hölls över kretsens avlidna medlemmar Yngve Ekstrand, Margaretha Extergren, Sven-Olof (Olle) Broman, Fabian Edelstam och Carl-

Werner Pettersson. En tyst minut hölls varefter Bengt Belfrage framförde en tystnadssignal på signalhorn till Minne av de avlidna. Styrelsen fick ansvarsfrihet av årsmötet för det gångna verksamhetsåret. Årsmötet hade att ta ställning till styrelsens proposition om "Förslag till nedläggning av Stockholmskretsen av Gotlands Regementes Kamratförening som självständig kamratförening". Förslaget anger att ett andra beslut om nedläggning enligt stadgarna skall ske vid det ordinarie årsmötet 2013. Propositionen anger även i 4 punkter förslag till disponering av kretsens tillgångar efter dess upplösning. Efter beslut om nedläggning bildas en "avvecklingsorganisation" fram till den 31/12 2013. Medlemskapet för kretsens samtliga medlemmar övergår automatiskt till huvudföreningen från den 1 januari 2014.

En diskussion upptogs efter föredragningen varefter årsmötet beslöt enhälligt att godkänna styrelsens proposition.

Det blev också omval av samtliga i styrelsen och övriga funktionärer samt att en del platser lämnades vakanta. I anslutning till årsmötet utdelades veterannålar och tennfiguren "Harald" till några förtjänta medlemmar. SMKR förtjänsttecken i silver tilldelades Christer Svärd och Rune Olsson, som båda var förhindrade att närvara. Övlt Jan Forsberg, FHS, höll ett intressant anförande om ett aktuellt ämne "Irans kärnvapen-program och den militära situationen i området (Israel, USA - Irans militära förmåga)". Efter en bra diskussion och frågor till föredragshållaren kunde kvällen avslutas med en god buffémiddag under en trevlig och uppskattad kamratlig samvaro.

LARS-INGE HÄGLE
ORDFÖRANDE

Mottagare av Hedersutmärkelser från vänster Bertil Nelsson (Harald), Bertil Anderson (V-nål), Mari Lagerlund (Harald), Per Nordenvall (V-nål) och Dan Thomsson (V-nål).

Kallelse till årsmöte 2013

Medlemmarna kallas härmed till årsmöte lördag 23/3 2013 kl 15.30 (samling från kl 15.00) i Kavallerimässen, Lidingövägen 28, Stockholm. Måltiden kommer att bestå av en sillförrätt, varmrätt, kaffe och kaka samt öl/vatten/vin. Priset är 300 kr per kuvert (subventionerat). Inköp av snaps/avec beställes och betalas enskilt vid bordet.

Program

1500-1530

Samling. Baren är öppen. Betalning till kassören för middagen m m.

1700-1800

Överste 1. gr Einar Lyth kåserar över ämnet "de militära snapsvisorna".

1530-1700

Årsmötewsförhandlingar enligt föredragningslista samt konstituering av styrelse

1830- cirka 2200

Middag med kamratlig samvaro.

Det är styrelsens förhoppning att så många som möjligt kommer till kretsens årsmöte. Därför är din närmaste anhörig eller vän också varmt välkommen liksom kamrater från Gotland och andra kamratföreningar i Stockholm. Din anmälan önskar vi få senast lördag 16/3 2013 till 08-7771346, 073-9935680 eller lars-i.hagle@telia.com. I samband med anmälan lämnas uppgift om personnummer. Vid ankomst till årsmötet skall anmälan ske i vaken där också legitimation visas.

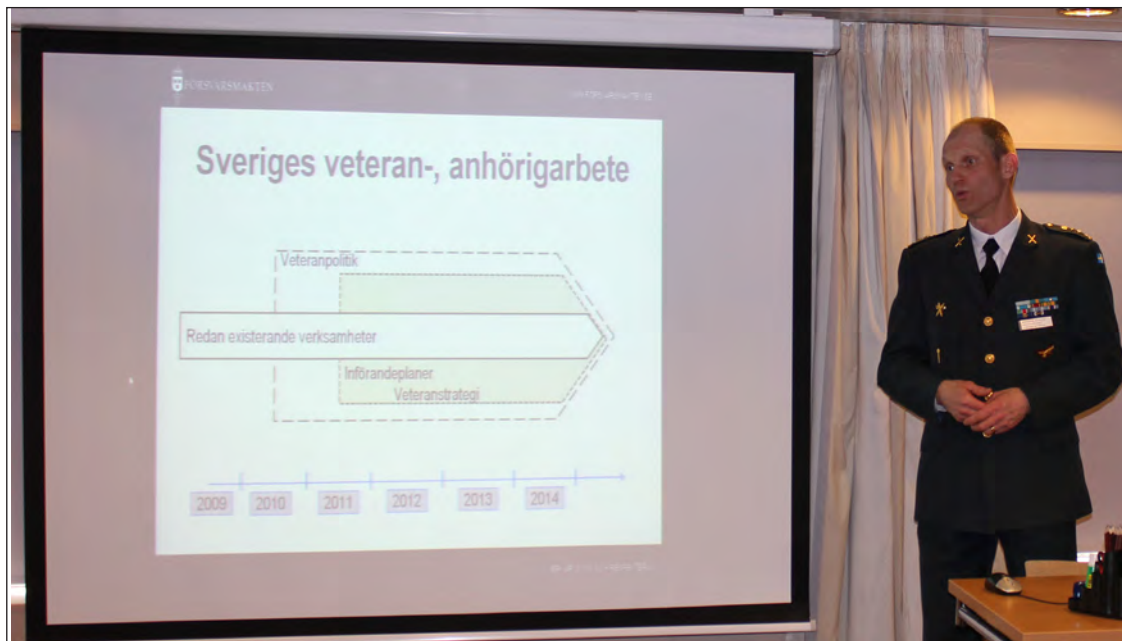
Varmt välkomna till årsmötet 2013!/Styrelsen

Lokala Kamratföreningars i Stockholm Samarbetskommitté, LKSS

Nästa sammanträde med LKSS hålls onsdagen den 16 januari 2013 kl 1130. Börjar med gemensam lunch och därefter sammanträde kl 1230-1330 på Militärsällskapet, Valhallavägen 104, 3 tr, Stockholm.

Program för ingående föreningar i LKSS under första halvåret 2013 kommer då att meddelas för en gemensam sammanställning. Denna sammanställning och uppgifter på föreningarnas kontaktpersoner kommer att utsändas till medlemmarna under februari 2013. Stockholmskretsen hänvisar till deltagande i lämpliga aktiviteter enligt sammanställningen.

Överstelöjtnant Anders Stach, HKV, orienterar om arbetet inom Veteranavdelningen och dess uppbyggnad.

SMKR Representantskapsmöte i Riga

Den 17-19 april deltog undertecknad tillsammans med förbundsstyrelsen och 30-talet ombud från 17 lokalföreningar i Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbunds (SMKR) Representantskapsmöte (årsmöte avseende åren 2010 och 2011) med båtresa till Stockholm-Riga.

Före mötet höll öv Peter Öberg och övlt Anders Stach, Högkvarteret, anförande om aktuella läget inom personalområdet samt verksamheten inom den nyinrättade Veteranstödsavdelningen inom HKV. Öv Peter Öberg har gjort utredningen om veteranfrågan och övlt Anders Stach är chef för avdelningen. Från 2012 införs "Veteranhandläggare" inom Försvarsmakten. SMKR med sina föreningar kommer genom uppdrag tillsammans med några övriga organisationer att bli samarbetspartner för veteranstödsverksamheten. Förutom SMKR är det organisationerna Fredsbaskrarna, Svenska Soldathemsförbundet och Invidzonen som kommer att arbeta med olika former av veteranstöd. SMKR bedöms

kunna medverka med:

1. Objektivet kamratstöd, lyssna och vara samtalspartner. 2. Fysiskt stöd till anhöriga hemma på orten. 3. Mötesplats för anhöriga och veteraner, lokalt förankrade i sin hembygd.

Försvarsmakten har två typer av veteraner dels alla som har varit anställda i FM och dels de som har tjänstgjort utomlands, utlandsveteraner. En officiell veterandag firas varje år den 29 maj med Försvarsmakten som huvudarrangör. Representantskapsmötet genomfördes under första dagen enligt föreliggande dagordning. Inledningsvis företogs en presentation över mångåriga (närmare 30 år) sekreteraren i SMKR Stefan Bergkvist, som avled våren 2011 efter en tids sjukdom. Valberedningens förslag till ny styrelse vars mandat gick ut 2012 röstades igenom. Det blev omval av förbundsordförande överste Christer Olofsson till 2014, vice ordförandena övlt Steve Gunnarsson och öv Bertil Andersson till 2016. Major Jan-

Olof Johansson nyinvaldes till 2016 efter avlidne Stefan Bergkvist. Båda revisorerna hade avlagt sig omval varför Lennart Bresell och Anders Bager invaldes som nya revisorer. Det blev omval av Tor-Arne Svensson och nyval av Jochen Seifert som revisorsuppleanter. Valberedningen består av Per-Olof Westergren (ordförande) och Kjell Värnbrink, vilka båda omvaldes till 2014. Efter frukosten den andra dagen upptogs en diskussion om aktuella och viktiga frågor för kamratföreningsrörelsen innan en guidad bussrundtur genomfördes i Riga. Dagen avslutades med en gemensam middag i fartygets restaurangdel samtidigt som återfärden till Stockholm påbörjades. Nästa representantskapsmöte blir år 2014.

TEXT: LARS-INGE HÄGLE
FOTO: JAN-OLOF JOHANSSON

Guidad tur i Riga

Konferensavslutning med middag.

A 7 -kamrater

Efter 75 års verksamhet har vi nu haft jubileumstema på varje samling under året.

Höjdpunkten var naturligtvis det stora jubileumsfirande som vi genomförde i juli.

Ett jubileumsfirande som varade i dagarna två med:

- Uppskattad utflykt till vårt "andra hem", Tofta skjutfält, under suverän ledning av den pigge och alerte "Tuft-Nicken".
- Trevlig middag med glada tillrop och en stor skopa nostalgi i Visby.

• Ett uppskattat museibesök med avslutande kaffe i Tingstäde. Ett 50-tal medlemmar träffades, trivdes och njöt under dessa jubileumsdagar, tack alla för en trevlig och intressant helg. Nu rullar vi vidare. Nu tar vi sats mot 100-årsjubileet!

Efter att ha varit "pensionär" under snart 12 år så undrar man lite vart vårt "försvar" tar för vägar, tänk vad det övas på Tofta. Vi som verkligen försökte marknadsföra detta fantastiska skjutfält - allt för att eliminera hotet om avveckling av försvaret på Gotland men först nu har man insett fördelen med att öva där man kan ha ordentliga riskområden till havs och kunna skjuta med alla till buds stående vapen. Man har också kommit till insikt att militär närvaro på ön är viktigt och kortsiktigt avser man lösa detta genom att stationera ett antal stridsvagnar på ön, man undrar?

Nu blickar vi framåt på vår kamratföreningsverksamhet och hoppas att vi träffas många gånger framöver i alla möjliga sammanhang, vi kämpar vidare med våra kamratliga träffar för att bevara och minnas tillsammans. Jag ber Er alla att notera tiderna för våra olika begivenheter under året och anmäla Er till dessa. Ta gärna med nån kamrat som har hjärtat vid A 7. Vi har, som jag nämnt tidigare, lite svårt att nå ut med information så pricka in tiderna - kolla på hemsidan och anmäl er! Vi ses och hörs!

Till sist vill jag önska er alla

En riktigt

God Jul

och

Ett Gott Nytt år!!

ANDERS NILSSON

prel. VERKSAMHET 2013

21 februari

Årsmöte med middag
kl. 18.00 i Marinstugan

11 april

Fastlandsträff i
Stockholm
kl. 18.00 Karlbergs
slott. Anmälan senast
27/3 på 070-2330499,
max.magnusson@mil.se

18 april

kl 10.30 föredrag
av Arle Othberg om
insatsstyrkan i Tchad
därefter ärtlunch
kl 12.00, allt på
Hwitstjärna.

6 juni

Nationaldagsfirande
kl. 11.45 i Fårösund

18 juli

Sommarträff på
Gotland
vid museet i Tingstäde
19 september
Ärtlunch
kl. 12.00 i Hwitstjärna

31 oktober

Manusstopp för
tidningsartiklar

7 december

Firande av Sancta
Barbara
enligt särskild inbjudan

12 december

Julbön i domkyrkan
kl. 15.00 S:t Maria

15 december

Kamrattidningen
utkommer

Årsmöte den 21 februari 2013

kl. 18.00 i Marinstugan på Hällarna

På dagordningen:

Årsmötesförhandlingar enligt föreningens stadgar

Efter mötet:

Sillsmörgås, laxsoppa, frukt eller bärpaj samt kaffe och kaka. "Kamratpris gäller" och möjlighet till inköp av starkare drycker.

Anmälan till sekreteraren senast 2013-02-14,
070-55 11 772 eller a7kamratforening@telia.com

Välkommen!
Styrelsen

Styrelse

Ordförande	Anders Nilsson
Sekreterare	Gunnar Trennestam
Kassör	Stefan Ekman
Ledamöter	Göte Nilsson, Leif Svensson, Nils-Folke Eriksson och Göran Karlsson
Suppleanter	Max Magnusson och Björn Wizén

Besök hemsidan

www.a7kamratforening.se

Här kan du bland annat läsa om A 7 historia, vår kamratförenings verksamhet, hitta kontaktuppgifter till styrelsen, läsa våra gamla kamratidningar, ta reda på hur du blir medlem och hur du kan hjälpa till så att denna tidning kan fortsätta att ges ut en gång om året.

Ärtsoppa på Hvitstjärna vid höstens lunchmöte smakade gott, dock går den inte upp mot ärtsoppa på årsmötet, en fantasik ärtsoppa som Göte och Sinnika Nilsson hade gjort.

Vid bordet på lunchmötet sitter triss i Kn(ekt) Bo Gustav Sorby, Christer Christiansson och Erik Jonsson.

Lediga platser

Artilleriredaktör

Arbetsuppgifter:
finnes

Kvalifikationer:
Kännedom om A 7
kamratförening
önskvärt

Tillträde: omgående

Kontakt

Anders Nilsson
0704-74 38 18
eller
Mats Runander
0705-33 95 47
för mer info

Medlemmar och årsavgift

A 7 Kamratförening hade den 25 oktober 186 medlemmar varav 110 bor på Gotland och 76 bor på fastlandet. Medlemsavgiften skall enligt stadgarna betalas innan mars månads utgång.

33 stycken har inte betalat in årsavgiften, 100 kr, för 2012 och vi hoppas nu på att de medskickade inbetalningskortan kommer att användas för att betala årsavgiften för 2012 och 2013.

Om man nu glömt/glömmet eller slarvat/slavar bort sin inbetalningsblankett så går det alltid bra att sätta in sin årsavgift på föreningens plusgiro 18 98 82-4. Glöm inte att meddela ditt namn vid inbetalningen!

Betalningspåminnelser har i år skickas ut till "syndarna" som e-post eller i brev! Av kostnadsskäl så är detta en engångsföreteelse och vi hoppas nu att årsavgiften betalas i tid fortsättningsvis.

Om du vill vara med och sponsra vår tidning så använder du dig av samma plusgirokonto för att sätta in valfritt belopp. Alla bidrag mottas med största tacksamhet – både stora och små! Glöm inte meddela vem som satt in pengarna och att det är till "Tidningsfonden". Sponsorererna av denna tidning presenteras med egen plats i tidningen samt på vår hemsida.

Sekreteraren

A 7 kamratförenings stora tack till alla 63 tidningssponsorer 2012

Gun-Britt och Svenne Alfström	Mats Lindvall
Göthe Andersson	Leo Lövdahl
Sune Andersson	Anders Jolby
Inge Ask	Jan Löwenborg
Gunilla och Olle Bjurström	Max Magnusson
Andreas Björklund	Isak Malm
Gunhild Bolander	Alf Möllerström
Carl Carlsson	Anders Nikker
Björn Carlsson	Per-Arne Nilsson
Leif Carlsson	Åke Nordgren
Göran Carlsson	Hans Nordlund
Christer Christiansson	Alert Norrby
Björn Corlin	Ralf Olofsson
Nils-Folke Ericsson	Kjell Pettersson
Anders Fogelberg	Agneta Pettersson
Kickan Fridman	Sune Ronqvist
Per Frödell	Rune Skarström
Ove Gardelius	Per-Henrik Sorby
Harald och Greta Hoffman	Christer Starkenberg
Jan Höglund	Nils Strehlenert
Andreas Häglund	Jan-Olof Strid
Evert Jacobsson	Svante Ståhl
Max Johansson	Sigvard Svensson
Per-Inge Karlsson	Leif Svensson
Ulf Karlsson	Mattias Thomsson
Elisabeth Kimell	Tom Tibbling
Bengt Klingvall	Sven Törner
Tord Lickander	Sune Wirbing
Ulf Liljeborg	Gunnar Walhagen
Kalle Lindström	Björn Wizén

Vill du vara med och sponsra nästa års tidning? Sätt in ditt bidrag tillsammans med årsavgiften. Inbetalningsavin som bifogats tidningen kan användas till både årsavgift (100 kr) och ditt valfria bidrag till kommande tidning!

A 7 supportergång i Globen för att heja fram Lasse Holmö. Fr vä: Sylve Nilsson, Allan Olofsson, Lasse Holmö, Leo Lövdahl och Kalle Lindström

En gotländsk pingislegend vi minns

Lasse Holmö var officer på A 7, gick i pension vid 50 års ålder, som truppförvaltare/kapten redan 1975. Lasse var svensk förbundsskapten i bordtennis vid EM 1966 där Sverige tog tre guld. Själv tog han 33 DM på Gotland, kom fyra i mixed SM samt blev svensk mästare i

veteransingel 2008. Bland övriga segrar kan nämnas att han tillsammans med Sylve Nilsson blev kårmästare i dubbel 1972. Måndagen den 25 juni åkte fyra A 7 officerare upp till Globen i Stockholm för att återse Lasse som skulle delta i bordtennis VM för veteraner. Lasse bodde nämligen i Linköping sedan många år. På Globen, Hovet och Annexet fanns 140 bord uppställda för 3 500 spelare från hela världen. Lasse deltog i klassen H 85 och fick i poolspelet bli möta en ryss vid namn Kaptarenko, äldst i VM, 100 år gammal. Lasse slog ryssen med 3 -0 i set. Bäst gick

det dock i dubbelspelet där han tillsammans med Karl-Bertil Berg, också från Linköping, blev trea och bronsmedaljörer. Vi åt lunch tillsammans och fick en trevlig eftermiddag på Globen där många minnen och historier berättades. Några dagar in i september fick vi meddelande från Linköping att Lasse Holmö avlidit den 30 augusti. Vi kommer att minnas Lasse som en god kamrat och en som alltid skapade glädje omkring sig.

**NEDTECKNAT FÖR A 7 KAMRATERNA AV
ALLAN OLOFSSON**

Europas bästa drivande jakthundar tävlade om Europapokalen

Fr vä: Göran Johansson domare, Vilma, Erik Jonsson, Håkan Hedekäll domare, Kola, Stig Hoffman, Curt-Christer Gustafsson, Erik Klockar samt Dolly med Leif Flöge

En fantastisk händelse Erik Jonsson vara med om 2010, när han och hamiltontiken Lulås Vilma var med om att tävla om Europapokalen. Tävligen genomfördes i södra Schweiz med Martigny som centralort. Tre hundar var uttagna att representera Sverige, förutom Lulås Vilma, beaglen Hejdetassens Kola, med förare Stig Hoffman även han gotlänning med ett förflutet på A 7, samt drevern Dolly med förare Leif Folge från Norrtälje. Ledare var vår förra regementschef från A 7 Curt-Christer Gustavsson. A 7 var väl representerat i denna tävling. Aldrig kommer Erik Jonsson att glömma det han fick se och njuta av. Hundarna var med på olika utflykter, men om de hade

samma starka upplevelse som människorna skall vara osagt. Naturen i närområdet, var på mycket hög höjd, ex vis var tävlingsområdet en skidbacke med lägsta punkt på 1600 meter och en högsta punkt på 2200 meter. Gotlands högsta punkt är betydligt lägre. Vilma tävlade på upp till 2300 meters höjd, alltså högre än Kebnekaise. Med 107 poäng blev det en 6:e plats för Vilma. Bland de svenska blev hon tvåa, endast slagen med en (1) poäng. Erik Jonsson var mycket nöjd med Vilmas prestation och hans "hundlivs" absolut största upplevelse.

Första stoppet på Tofta skjutfält var "Tjuvskyttegrödan" och det var några stycken som vågade klättra ner.

FOTO GUNNAR TRENNESTAM

Vår ciceron, Hilding "Tufften" Nilsson, berättade om Vårdkashöjden som blev vårt andra stopp. Hasse Trygg och Kerstin till vänster och Svante Ståhl och Åke Nordgren till höger.

FOTO GUNNAR TRENNESTAM

Fredagen 20 juli så möttes drygt 50 Kamrater upp vid Hvitstjärna för utspisning. Det var upptakten till en mycket trevlig dag (för de som var i Tingstäde blev det två). Stämningen var på topp redan från början och jag fick svara två civilister på frågan om vilka vi var och de önskade sig säkert ett medlemskap i julklapp eller så. Timmen efter en måltid är alla pedagogers fasa, det hindrade inte Göran Karlsson att i buss guida oss på slätten där det nu är helt andra verksamheter. På en del ställen är det dock väldigt liknande. Gym, matsal, verkstad och det fattas – väl fortfarande beslut i Kanslihuset även om det bytt namn till Rådhuset. Lite konstigt byte, för råd verkar man inte ha till mycket.

Sen bar det av mot Tofta skjutfält och mikrofonen lämnades över till den verkligt sakkunnige Hilding "Toftnicken" Nilsson. Vi fick oss en hel del historier till livs både civilt och militärt. Bl.a. så visades en grotta nedanför Nygläntan. Här visade Hilding vägen för de som var lättjurade och tog den svåra vägen via ett rep nerför berget. Vid minnesstenen i Blåhäll blev det fika (även Gotlandsdricka) och mer prat. Hilding visade på en tidig karta över fältet där det var indelat i block, det blev senare namnbyte och nya gränser till vår tids sektioner. Många hade minnen från förr. Hasse Trygg mindes alla Lottaläger och berättade lyriskt allt (nja kanske inte allt) från den tiden. Färden gick vidare till Vårdkashöjden där Hilding likt en gammal lektor fortsatte berättandet för "skolklassen" som lyssnade

Hasse Trygg pekar ut var allt hände., bland annat om sin tid som chef för lottaskolan på Blåhäll.

FOTO MATS RUNANDER

Några av kvällen deltagande damer: Eva Trennestam, Eva-Marie Adegren, Helen Dahlstedt, Ulla Allard och Sinikka Nilsson. Göte Nilsson kollar i bakgrunden.
FOTO GUNNAR TRENNESTAM

Olle Håkansson, Andreas och Diana Häglund i samtal med Göran Karlsson.

FOTO GUNNAR TRENNESTAM

Ordförande Anders Nilsson, Rolf Larsson och Ulf Karlsson.

FOTO HASSE TRYGG

Tobbe Holmberg, Mats Runander och Åke Nordgren inför jubileumsmiddagen. I bakgrunden Stefan Ekman och Christer Christiansson.

FOTO GUNNAR TRENNESTAM

intresserat. Vi fick veta om hur fältet användes i begynnelsen med dåtidens stridsteknik och Kamraterna njöt i solskenet.

När vi var fullärda om historien (tur det inte blev prov på det) så fortsatte färden mot Korsbetningen och Leif Svensson guidade. Han och några till hade koloniträdgårdar som skulle bort hastigt när vi flyttade till Slätten för redan nu bygger man kvarteret Kolgården. Själva Kolgården låg ju på andra sidan Allégatan vill jag minnas. Åter till Wisborgsslätt så vi kunde få en stund för att byta om och ladda för nästa moment: Middagen. Samling utanför Arbetareföreningens lokal på Bredgatan i Visby. Välkomna var vi med "smällkorsdricka" och Ordförande förde orden så vi kände oss varmt välkomna.

Under den förträffliga måltiden så hölls många tal och det berättades ännu fler historier vid borden. En av Kamraterna hade svårt med tidspassningen med några minuter, det var Ulf Karlsson som seglat från Oskarshamn. Lite svårt är det att styra vädret även om man använder rodet.

Efter en mängd rätter så blev det kaffe och avec i våningar 2 och det officiella kalaset varade till en stund efter kl 01. Då troppade vi av och kände att den här platsen funkar bra för våra kalas.

Det blev lite senare för några av oss som lyssnade på Ulf som sa att han händelsevis hade lite Whiskey på båten nere i hamnen.

På lördagen mötte Rolf Larson upp för att informera om verksamheten i och vid försvarsmuseet i Tingstäde. Ett intressant besök som avslutades med kaffe i artillerihörnan.

Tack alla som gjorde den där Jubileumshelgen till vad den blev.

ANDERS NILSSON OCH MATS RUNANDER

Jubileumsmiddag

FOTO HASSE TRYGG

Mortimer Sederholms Vandringspris

Årets tävling hade inte mindre än 16 deltagare, det är en ökning med 33% sen förra året. Grenarna var: Teoriprov (SoldU), skjutning med blåsrör (vapentj), studs tennisbollar i hink (kast), spikislagning, sudoku, samt bestämma vikt på en sten och längd på ett snöre. Vilket av de senare som stod för det obligatoriska orienteringsmomentet får fantasin avgöra.

Grensegrare

SoldU: Olle Håkansson (Modern SoldU kräver nog att man varit med aktivt i närtid). Vapentj: Kalle Malmberg (En dattavla gör ju att skillnaden mellan 1 el. 20 poäng inte är hårfin men...). Kast: Anders Nilsson (svår gren och endast Melin hotade grensegraren). Snöre/sten: Björn Wizén (ohotad). Spik: Ulf Karlsson (som smälänning spar man på slagen). Sudoku: Kjell Jonsson (som artillerist ska man ha rätt på siffror, och i rätt tid).

Totalsegrare: Anders Nilsson med platssiffra 30, 2: a Mats Kvarnberg platssiffra 33 och 3: a Björn Wizén platssiffra 41 Verkligen kul att få komma in och prova sina gamla kunskaper och även lite nytt faktiskt. Ännu trevligare var ju fikastunden i halvtid där pratet mellan kamrater inte hade nåt slut. Tävligen styrde när rasten var slut, då körde vi igång även om det inte finns nån värnplikt. Vi har nåt annat som tydligen är starkare!

Barbara 2012

Inför årets stora begivenhet så visste vi att det skulle bli ny lokal och det i Visby. Vi trodde att det skulle bli en viss lokal men det blev i verkligheten Odd Fellows. Orsaken var ja det kan vi kanske lämna här men det har ju pratats om ifall det ska tas upp gamla traditioner och dela ut utmärkelser igen. Tomhylsa var ju en gammal sådan. Tomhylsa kan ju uppstå när man skjuter salut också. Men det är en helt annan historia och den har inte kommit redaktionen tillhanda!

Ordföranden hälsade oss välkomna och det var ju tur det, vad skulle vi gjort annars? Inte mindre än 31 systrar och bröder hade samlats för att fira och det räckte inte riktigt för att vår Ordförandes löfte om att fylla upp brännvinskylaren skulle infrias. Nu löstes det ändå genom undertecknads försorg. Tre sorter finns det plats för och de njöts av till sillen. Det var en strid ström av visor till dessa drycker men det blev också en del tal under middagen. Maten var alldeles utsökt och rikligt tilltagen. Äldst i sällskapet var denna gång Sune Andersson. Middagen avnjöts och det blev prisutdelning efter årets tävling. Som vanligt så var det även "aktieutdelning" och det pågick under en lång tid – som vanligt. Här kan sägas att Olle Håkansson vann mycket men det beror också på en riklig insats i lotter/aktier, dessutom så avstod han en del vinster till förmån för andra. En som närmast bör ha hjältestatus i sammanhanget är Björn Håkansson som även i år hade fixat priser som verkligen uppskattades. Bl.a. biljetter till kryssningar med Birka Paradise.

"Stafettippen" för nästa Barbara togs av Calle Malmberg som uppmanade oss alla att ta med fler kamrater nästa år. Platsen är nog onödigt att skriva om ännu. Bara det går att skjuta salut eller skapa liknande ljud så må det funka och gärna med varm glögg. Sammanfattningsvis: En mycket trevlig dag med kamratskap på topp!

MATS RUNANDER

Fyra herrar, ingen slips; Stefan Ekman, Mats Kvarnberg, Tobbe Holmberg och Åke Dansell i väntan på varmrätten.

Här pratas det bäst av sjömännen Ulf "Småland" Karlsson och Björn Håkansson. Båda hitresta enkom för firandet. Ulf från, just det, Småland och Björn från Åland.

Tre herrar, tre slipsar med de rätta ränderna och märket; Stefan "Mille" Melin, Leif Svensson och Mats Runander i väntan på varmrätten.

Calle Malmberg gör tummen upp för maten och tar sin tredje tallrik under överinseende av Björn Håkansson.

Dags för Tobbe Holmberg och Sylve Nilsson att genomföra prisutdelning i Barbaralotteriet.

Vår Ordförande överlämnar medalj. OBS att det finns ännu folk i uniform och även yngre såna.

Sankta Barbarafirande på Artilleriregementet

På Artilleriregementet i Boden firar man vårt skyddshelgon med pompa och ståt vill jag lova.

Göte Nilson och jag hade äran att delta i detta firande i december 2011, mäktigt och stort.

Vi reste till Luleå med flyg och mottogs vid hotellet av en A7-rekryterad officer, Lt Skogenäs, och kände oss som kungar.

Efter högtidstal och salutskjutning i ett strålande väder så besökte vi artillerimässen och träffade där många artillerikamrater. Därefter åkte vi i "fält" ör att se på skjutning med den nya Archern. Efter lite strul, som brukar förekomma vid förevisningar, så fick vi lyssna på en imponerande snabbeld från detta monster. All personal i skydd i fordonet all inmätning och registrering sker automatiskt. Härligt att se och lyssna på lite artillerield igen.

På eftermiddagen så arrangerades ett teknikseminarium som vi delvis deltog i. En av föreläsarna var A7:aren Gunnar Andersson som är med och utvecklar smart handvapenammunition som minskar riskområden drastiskt. Många tekniska nyheter är på gång.

Kvällen inleddes med att vi blev inbjudna av kamraterna i A 9 kamratförening till lite mingel i deras lokal som var gamla arrestlokalen. Den ena bekantingen efter den andre kom till denna förfest, kul.

Fortsatt mingel i gymnastiksalen med 240 gäster. Indelning i rotar och marsch till matsalen. God middag och trevlig samvaro där jag hade äran att överlämna medalj till rotechefen. Efter middagen avfyrades ett imponerande fyrverkeri varefter årets spex genomfördes innan kvällen avslutades på mässen. Två trötta men glada gubbar återvände till hotellet för att åka med tidigt flyg till Gotland och där efter delta i vårt eget firande på lördagseftermiddagen och kvällen.

ANDERS NILSSON

SERVIS BEHÖVS TILL SALUTPJÄS

Vi har en godkänd salutpjäs på museet. Ombyggd för att skjuta 57 mm salutskott. Vi behöver en servis till pjäsen, i första hand för att delta i firandet av Sveriges Nationaldag.

Är du intresserad av att ingå i pjässervisen så hör av dig till A 7 Kamratförening, e-post: a7kamratforening@telia.com

Vad hände sedan?

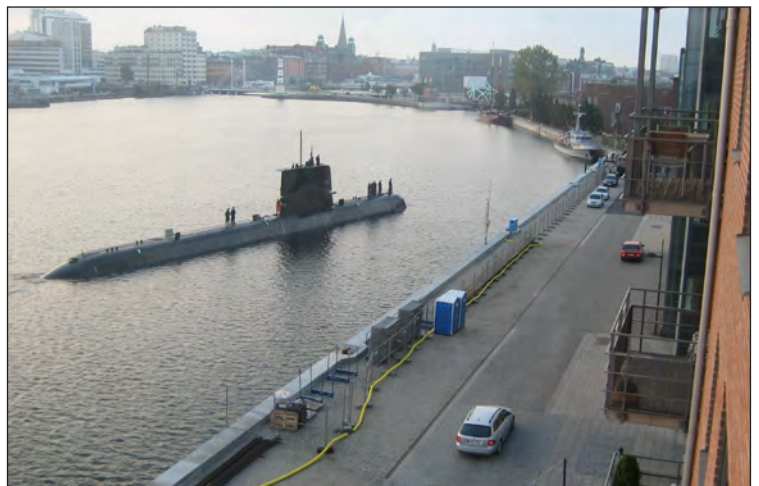

Gotlandsartillerister, då jag lämnade A 7 och Visby 1992 efter bara ett års tjänstgöring som regementschef hade jag, på kort tid, blivit "gotlänning". Dels trivdes jag med arbetet som gick ut på att försvara norra Europas största "hangarfartyg" Gotland och dels att jag blivit personligt engagerad i en hel del gotlandsfrågor. Transporterna till fastlandet, för vanligt folk, var en sådan fråga. En annan var nedläggningen av Roma sockerbruk och jordbrukets framtid på Gotland. För det tredje passade gotlänningarnas livsstil och mentalitet till auktoriteter och kritiska hållning, mig mycket väl. Intresset för Gotland har sedan dess hållit i sig. Jag är sedan 15 år tillbaka gift med Ulrika som levit sin barndoms somrar hos morföräldrarna i Kappelshamn. Vi har därför inriktat oss mot detta område på Gotland då vi varit på besök. Då jag lämnade A 7 så var jag övertygad om att försvaret på Gotland var det sista som eventuellt skulle läggas ned i Sverige. Man skulle med bravur klara sig utan min insats. Orsaken var naturligtvis dess geografiska läge i Östersjön och dess säkerhetspolitiska betydelse oberoende av tillfälliga svängningar i hotbilden. Mot denna bakgrund är det för mig helt obegripligt att detta stora hangarfartyg Gotland i dag är helt oförsvarat. Den som behärskar detta område med militära förband behärskar också stora delar av Östersjön och dess omtilliggande länder. Gäller såväl ekonomiskt som territoriellt. De som är ansvariga för Gotlands avrustning har tagit på sig ett stort ansvar för framtiden. Hur har man resonerat och med vilken insikt? Jag tror och hoppas dock att Gotland kommer att tillföras svenska militära förband inom de närmaste åren. Detta efter att våra politiker insett Gotlands strategiska betydelse för hela EU och dess framtid. Just nu utgör Gotland ett militärt tomrum som förr eller senare måste fyllas ut. Icke minst mot bakgrund av den svenska ensidiga solidaritetsförklaringen och med dess militära och säkerhetspolitiska konsekvenser. Med kritiska och klara ögon, kan man lätt se och konstatera att Gotland med sitt strategiska läge i Östersjön är avgörande för närliggande område och dess omgivning från civil och militär utgångspunkt. Skulle Gotland gå militärt förlorat går det aldrig att ta tillbaks.

Min bakgrund inom Försvarsmakten personaltjänst gjorde att jag fick flytta till Stockholm från Visby redan efter ett år. ÖB ville att jag skulle leda avvecklingen alternativt stimulera ut ett stort antal officerare ur Försvarsmakten. Orsaken till neddragningen gick att finna i försvarsbeslutet. Jag blev kanslichef för en grupp människor, officerare, jurister och ekonomer, som skulle bereda ärenden till ett råd som hade att besluta. Rådet för Yrkesofficerares Anställningsförhållanden, RYA. Inledningsvis hade vi att utarbeta riktlinjer och bestämmelser för hur arbetet

skulle genomföras. Frågan var komplicerad främst beroende på att de flesta officerare hade fullmakt. Vilket gjorde att man inte kunde säga upp en officer på grund av arbetsbrist. Vi måste hitta en modell som gjorde att officeren slutade frivilligt. Därmed blev det också en ekonomisk fråga att lösa. Arbetet följdes noga upp av såväl Försvars- som Finansdepartementet. Då riktlinjerna var utarbetade och godkända av alla inblandade parter fick vi två år på oss att lösa uppgiften. Vi klarade uppgiften på ett år. Nu var året 1993 och jag blev tillfälligt chef för Ast/Personalledning. Denna ledning omorganiserades under året för att ingå Försvarsstaben. I detta läge fick jag möjligheten att ställa önskemål om min fortsatta karriär. Jag önskade då bli regementschef vid Wendes Artilleriregemente A 3 i Kristianstad. Min önskan gick igenom och jag tillträdde min tjänst som myndighetschef och regementschef vid Wendes artilleri 1993-04-01. Detta, var för mig, speciellt roligt eftersom jag som 17-åring förtidsinskrevs vid regementet 1961. Min avsikt var då att bli underbefäl vid regementet. Att få komma tillbaka som regementschef 1993 var speciellt stimulerande. Detta år var också särskilt intressant eftersom regementet då skulle fira 200-årsjubileum. Jag hade knappast satt mig i regementschefsstolen förrän riksdagen fattade beslut om att flytta A 3 till Garnisonen i Hässleholm. Vi hade då plötsligt flera uppgifter att lösa samtidigt. Genomföra grundutbildningen med årets värnpliktiga, genomföra 200-årsjubileet samt att flytta regementet till Hässleholm. Vi hade ett arbetsamt år men var trots allt glada att vi överlevt denna nedläggningsomgång. Då vi kommit på plats i Hässleholm gällde det att få personalen att acceptera att vi nu skulle utbilda Wendister i Hässleholm och att Kristianstad nu var historia. De allra flesta i personalkåren rättade in sig i ledet utan att knorra. Helt problemfritt var det dock inte.

1995 blev jag åter kallad till Stockholm för att bli Försvarsmaktens chefsutvecklare. Jag blev direkt underställd ÖB. Blev befördrad till överste 1 graden. Arbetet innebar att tillsammans med försvarsgrenarnas chefsutvecklare utarbeta Försvarsmaktens chefs- och individplan. Jag svarade också för att genomföra ÖB årliga befodringsberedning. Arbetet

Ubåt utanför vårt köksfönster

Årets största Kantarell på Ravlunda skjutfält

Hustru Ulrika rensar kantareller.

var mycket intressant och stimulerande med så gott som dagliga kontakter med ÖB och Försvarsdepartement. Jag fick också möjlighet att lär känna de flesta chefer inom Försvarsmakten. Under denna period hade Ulrika och jag, som arbetade som försvarsjurist i HKV, skaffat oss ett gathus i Ystad som vi nu använde som fritidshus. Ystad är nog den svenska stad som är mest lik Visby till sin karaktär. Vi trivdes bra i Skåne under våra semestrar så jag var positiv till att bli chef P2/Fo 14 eller chef Fo Skåne då jag fick frågan av MBS (f.d. chef MKG) generallöjtnant Sven-Åke Jansson. Detta var 1998. Jag hade ju också lärt känna Sven-Åke på Gotland som en bra chef och människa. Jag blev mot denna bakgrund Fo-befälhavare i Skåne 1998 samt garnisonschef i Hässleholm. Jag kom till en mycket, på alla sätt, välskött garnison med cirka 800 anställda. För mig kom det som en stor överraskning då jag i Expressen fick läsa att Hässleholms garnison skulle läggas ned 1 juli 2000. Vid detta tillfälle var jag som Fo-befälhavare i Skåne mera förberedd på krig än nedläggning av all militär verksamhet i Skåne. Undantaget var Revingeläget som var byggt för utbildning av infanteriförband på 1800-talet. Vi hade således 6 månader på oss att avveckla garnisonen som var Sveriges modernaste och mest kostnadseffektiva. Hur detta skulle genomföras kom det aldrig några direktiv om från ledningen i Stockholm. Jag tog då beslutet att inställa all militär verksamhet i garnisonen och inrikta oss på att skaffa jobb åt personalen inom garnisonen. Tillsammans med personalorganisationerna valde jag ut de som skulle göra jobbet. Den 1 juli 2000 lades garnisonen ned. Vid detta tillfälle hade vi 25 personer av totalt 800 som vi inte visste vad vi skulle ha för lösning för. Jag höll avslutningstalet vid midnatt och det var rejält sorgligt med tårar från många sida. Efter att ha talat med ÖB kom vi överens om att jag nu varit chef för tre regementen som blivit nedlagda. Om jag nu skulle återvända till Högkvarteret skulle det finnas stor risk för att detta också skulle avvecklas. ÖB tyckte det var OK att jag fick gå i pension vid 57 års ålder.

Jag hade under min tjänst i Hässleholm utvecklat ett mycket gott samarbete med Hässleholms kommun. Resultatet blev inte det vi hade hoppats på. Att Hässleholm skulle bli södra Sveriges garnison för framtiden. Efter min pension startade jag ett företag med konsultverksamhet som inriktning. Hade en del uppdrag hos Hässleholms kommun och inom rekryteringsområdet hos tunnelbanan i Stockholm. Jag har nu avvecklat detta företag och är helt och hållet pensionär.

I dag lever Ulrika och jag pensionärsnivå i Malmö. Vi bor i en trevlig lägenhet i området Dockan i Malmö sedan tre år tillbaka. Vi tycker om Malmö och dess invånare. Vi plockar svamp på de skånska skjutfälten med stor framgång. Tänker också på Tofta även i detta avseende. Jag funderar ofta på hur det utvecklats för alla de mycket goda och duktiga medarbetare jag haft inom Försvarsmakten genom åren. Då jag gjort lite amatörmässiga undersökningar kan jag konstatera att det gått mycket bra för många av de före detta försvarsanställda. Det gläder mig mycket. Många har fortsatt sin yrkeskarriär som lärare eller inom andra viktiga samhällsfunktioner. Min son Kristian, som kanske en del känner, var major och kompanichef på A 3 då förbandet lades ned 2000. Han är nu narkosläkare på Centralsjukhuset i Kristianstad. Ett bra exempel på svenska officerars utvecklingsmöjligheter även om de inte alltid uppskattas för sitt egenvärde i vardagen. Jag har med åren begåvats med fyra barnbarn som ger mycket glädje. Två i Kristianstad och två i Älmhult. Vill också passa på tillfället att understryka och tacka för det goda samarbete vi hade inom MKG då jag var där. Speciellt Sven-Åke Jansson och alla på A 7. Anders Sifvertsson på P18 (chef 1988-92) har jag fortfarande kontakt med cirka en gång per vecka. Han är min kompis sen många år tillbaka.

Gotlandsartillerister,

Tack för ordet å paa gensyn

KJELL PLANTIN
F.D. CHEF A7

Dansell & Nilsson rattar vidare

Här fortsätter våra äventyr i de stora skogarna på fastlandet. Efter segern 1970 och en tredje plats 1971, hade vi en del förväntningar på oss.

1972 års militärmästerskap i motor (MM) arrangerades av P 1 i Enköping.

A 7 ställde upp med ett bil ekipage, under-tecknad som förare och Anders Nilson kartläsare.

Tävlingen började med skriftligt prov i vårdsystemet, samt trafikbestämmelser. Ett prov som sker gemensamt för förare och kartläsare under stor tidspress. Sedan var det bara att spanna fast säkerhetsselet och hjälm på. Framför oss hade vi en nattorientering på ca 25 mil fördelade på tre slingor. Huvuddelen av tävlingen går på så dåliga små vägar och stigar att det skall terrängbil till för att ta sig fram, på den tiden gällde tgb 903 (valpen) och på senare tävlingar tgb 11. Kartläsaren får själv rita in körvägen med hjälp av en körorder som ges i start ögonblicket, den kan se ut så här: Kör CJ 453879-466863 osv.

Anders som är en suverän kartläsare lägger snabbt in körordern på kartan efterhand, samtidigt som han dirigerar mig och det blir en skakig framfart med ett och annat hopp. Sedan gäller det att komma i rätt tid till tidskontrollerna, varken för tidig eller sen ankomst. När sista slingan var klar var vi för andra gången klara militärmästare. Första gången 1970, och nu andra gången med en stor segermarginal, 17 prickar (minuter) före nästa ekipage. Men vi hade en incident som hade kunnat kosta oss segern. I en växling mellan två slingor hörde jag att motorn började att hacka. Det mesta i fördelardosan hade skakat loss. Anders assisterade med ficklampan och jag lyckades med få sekunder tillgodo få allting på plats. Som

kuriosa kan nämnas att vi som enda ekipage lyckades att åka noll på en av de tre ban slingorna.. Att det gick fort på den 25 mil långa banan bevisades att vi var trea i mål, detta trots att vi begav oss ut på banan sist av 58 ekipage. Drygt 11 timmar höll vi på, en fysiskt mycket krävande tävling. Speciellt nöjda var vi att vi slog svenska mästarna civilt, Jan Åkerman och Hans-Erik Sylvan från Milostaben.

Det var två trötta militärmästare som efter en natts skakig färd kröp i säng på logementet för några timmars sömn innan prisutdelningen.

I mc-klassen deltog Harry Hanell A 7 och han gjorde bra ifrån sig. Det var tredje året som han deltog och belade en fin 11:e plats bland 50-talet deltagare. Han hade varit betydligt bättre placerad om han tränat lite bättre på balansmomentet, där lyckades han inte så bra, annars hade han med säkerhet varit bland de fem främsta.

"Tredje titeln till gotlänningarna"

Ja det var rubriken i Norra Skåne Sport. 1974 års militärmästerskap hade lagts i nordöstra hörnet av Skåne och gick även in i Småland och Blekinge. Arrangör var P2. Vi vann överlägset, segermarginalen var inte mindre än 21 prickar (minuter). Som förare betraktade jag banorna som bra, det var bara att stå på. Banläggarna hade gjort ett mycket bra arbete och inte utsatt de tävlande för riskmoment med materialskadorna som följde. Det var visserligen varierande underlag, lerigt, snöigt och lite hoppigt, men Anders höll sig kvar i sätet. Anders ansåg att "Det var ganska lättorienterat men ändå utslagsgivande". Vi blev alltså militärmästare för tredje gången och föräddes senare Svenska

Militära Idrottsförbundets guldmedalj. Vi fick telegram från Kjell Nordström som var Militärkommandochef: ""Gratulerar till SMI guldmedalj, sällsynt och välförtjänt utmärkelse."

Det här sporrade oss att ta nya tag för nästa år.

"A 7 går att lita på i bilorientering. Hårdaste tävlingen genom tiderna"

Denna rubrik är saxad från en Gotlands tidning. 1976 års tävling gick i Göteborgstrakten och betecknades som den hårdaste tävlingen genom tiderna. Detta genom allt regn som fallit under 14 dagars tid och som i sin tur gjort småvägarna och stigarna i det närmaste hopplösa att ta sig fram på. Det var många av de drygt 60-talet startande som tvingades att bryta efter att ha kört fast, och detta med terrängbil.

Allt på tork. Det regnade också under själva tävlingen och det gjorde att tävlingsledningen inte kunde lämna ut någon ordentlig prislista- allt var på tork. Till slut stod det klart, vi tog vår fjärde titel med sex minuter tillgodo på tvåan och var alltså militärmästare för fjärde gången.

Vi såg ut att vinna tävlingen även 1975. Det hade suttit fint att ta tre mästerskap i följd. Vi ledde med elva minuter efter andra sträckan, men jag hade ett ganska högt hopp med ett hårt nedslag så att bromsröret knäcktes. Det var bara att använda handbromsen till tidskontrollen där det var besiktning, men då var det kört. Vi fick bryta i en betryggande ledning.

"Suveränt. A7- duo vann för femte året"

Rubriken är citat ur gotlandspressen." Dom har gjort det igen!. Anders Nilsson och Åke Dansell A 7 har för femte året vunnit militärmästerskapet i bilorientering".

Detta år hade vi två ekipage med. Det andra ekipage var Per Arne Nilsson som kartläsare och Göran Karlsson som förare. De skötte sig riktigt bra och slutade 8:a.

1978 års tävling arrangerades av P 10 Strängnäs. 42 ekipage från hela landet deltog för att först göra ett teoretiskt prov och sen ca 15 mil på skogsvägar. Banan hade fem delsträckor och vi höll en medelhastighet på 35 km/tim. Anders var som vanligt på hugget och vi fick endast fyra prickar (min). Närmaste ekipage hade 40 prickar, så det var en överlägsen seger med hela 36 minuter. Här slutar våra äventyr från många års deltagande i militärmästerskap motor. Det har varit många oförglömliga minnen genom åren. Så här på "ålderns höst", är det roligt att ta fram klippboken och minnas.

Samordning och årsavgift.

I förra årets nummer av vår tidskrift framgick att föreningen fr.o.m. 2013 skulle övergå till årsavgift för alla medlemmar. Inkomsten var helt enkelt för liten för att få ekonomin att gå ihop, det berodde i sin tur på att majoriteten av medlemmarna var ständiga medlemmar. Ett system som inte fungerar i längden. Att vi med denna åtgärd skulle förlora medlemmar var vi mycket medvetna om. Med detta nummer får Du en sista påminnelse om att betala årsavgift och därmed stanna kvar som medlem och även i framtiden får ta del av våra aktiviteter och våra tidskrifter. Den 31 januari drar vi repet och stryker ur matrikeln de som tråkigt nog valt att inte förlänga/förnya sitt medlemskap. När Du betalar de nästan symboliska 50 kronorna, glöm inte ange namn, adress OCH e-postadress. Vi vill naturligtvis ha möjlighet att kommunicera med medlemmarna via moderna media. Utskick med post är omständigt, dyrt och dessutom är möjligheterna begränsade, då stöd från försvarsmakten har minskat.

En annan förändring är den samordning av verksamheterna mellan öns kamratföreningar som framgår av verksamhetsplanen. Alla föreningarna har märkt ett sjunkande antal deltagare i de aktiviteter som anordnas. Inte så konstigt, sedan förbanden lades ner har rekryteringsbasen försvunnit, medlemmarna blir ett år äldre för varje år och av naturliga skäl minskar antalet medlemmar. Beslut har därför tagits att genomföra en del aktiviteter, framför allt föredrag, gemensamt. Möjligheterna blir då större att boka in föredragshållare från fastlandet, dela på kostnaderna för det och framför allt, det blir rimligtvis roligare för föredragshållaren att ha 40-50 eller fler åhörare i stället för 10-15 åhörare. En förändring i anslutning

till detta är att fler aktiviteter kommer att genomföras i museet i Tingstäde, kamratföreningarnas "eget" museum. Tycker man att de 25 kilometrarna mellan Visby – Tingstäde eller Fårösund – Tingstäde är långt går det faktiskt att åka buss! I årets turlista anländer bussen 1750 resp. 1755 till Tingstäde och lämpliga tider för återresa finns också. Och så finns det något som heter samåkning! Att aktiviteter genomförs i Tingstäde och på kvällstid bör inte vara något hinder. De olika föreningarnas verksamhetsplan återfinns på resp. förenings sidor och en sammanställning över de samlade aktiviteterna finns på annan plats i skriften. Förutom de fyra förbandens kamratföreningar ingår kamratföreningen Flottans män och Fredsbaskarna Gotland (f.d. FN-gutarna) i samarbetet. Anteckna redan nu de olika aktiviteterna i Din almanacka och läs i förekommande fall annons i pressen. De som meddelat e-postadress kan också se fram mot elektronisk påminnelse. Tänk på att det kan bli förändringar i tid och plats! Till sist, glöm inte att meddela adressändring och e-postadressändring.

Styrelsen tillönskar samtliga föreningars medlemmar en God Jul och ett Gott Nytt År.

RUTGER U:SON EDWARDS
ORDFÖRANDE LV 2 KF

Kallelse till årsmöte 2013

Årsmöte hålls onsdag 6 mars 2013 med början 1830 i museet i Tingstäde.

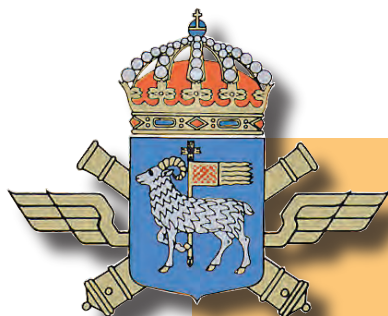
Anmälan om deltagande senast måndag 4 mars till Börje Kavhed på 0498-21 75 59, 070-941 54 76 eller borje.kavhed@telia.com.

Motioner skall vara Börje Kavhed tillhanda senast måndag 25 februari.

Samling på ÖoB parkering senast 1800 för de som önskar samåkning till Tingstäde.

Efter mötet gemensam middag, pris 50 kr (subventionerad)

Hjärtligt välkommen!
Styrelsen

Styrelse

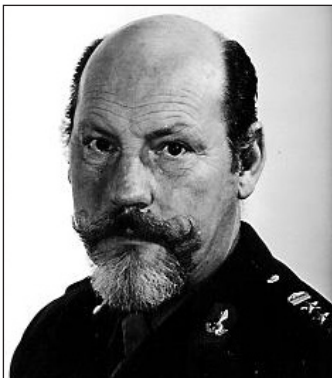
Ordförande	Rutger Edwards
Vice ordförande	Fredrik Hård af Segerstad
Kassör	Torsten Enström
Sekreterare	Börje Kavhed
Ledamot	Ingemar Fransson, Kjell Pettersson, Bertil Olsson

www.lv2kamratforening.se

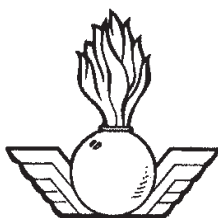

In memoriam

Överstelöjtnant Bo Weijne gick ur tiden den 18 mars 2012 efter en tids sjukdom. Bo var född den 2 juni 1934 och utnämndes till fänrik i luftvärnet 28 augusti 1960 med placering vid Lv 3. Bo var aldrig Lv 2:are utan han blev kommenderad hit vid två tillfällen för kompani- och chefstjänstgöring. Ett vanligt förfarande vid den tiden då Lv 2 liksom i stor utsträckning Lv 7 var s.k. passageförband. Första gången Bo tjänstgjorde vid Lv 2 var som kapten och chef för 11. kompaniet tiden 1969-09-20—1970-09-30. Andra gången var som major och chef för 10. kompaniet tiden 1975-02-20—09-30. Bo utnämndes till överstelöjtnant mst (med särskild tjänsteställning) 1 oktober 1977. Efter tjänstgöring på bl.a. dåvarande MHS (Militärhögskolan), numera FHS (Försvarshögskolan), återkom Bo till Visby för tjänstgöring på MKG stab som chef ProdE (Produktionsenheten). Då ProdE inte skulle krigsorganiseras blev Bo placerad som stabschef i 703. stridsgruppen / Visbygruppen under större delen av 1980-talet och gjorde två KFÖ med gruppen. Efter avslutad tjänstgöring i Visby flyttade Bo till Kristianstad för en befattning på VKS (Södra värnpliktskontoret). Efter pensioneringen bodde Bo några år i Klintehamn men flyttade slutligen till Saltsjö-Boo, där han avled.

Rutger Edwards

Verksamhetsplan 2013

Verksamhetsplanen för 2013 skiljer sig från föregående års främst genom att föreningsmötena genomförs gemensamt med övriga kamratföreningar eller att övriga föreningar inbjuds till mötena. De flesta mötena sker också på kvällstid och föranmälan om deltagande måste ske med hänsyn till måltidsbeställningar. Det behövs inte till det planerade lunchmötet 18 april. Avsikten är också att som tidigare år subventionera hela eller delar av måltidskostnaderna. Platsen är företrädesvis Försvarsmuseet i Tingstade, vilket förhoppningsvis inte skall vara något hinder. Slutlig plats framgår av annons eller meddelas per e-post. Mer om detta i ordförandens ledare.

31 januari Styrelsemöte 18.30. Frivillighuset.

6 mars Årsmöte

18.30 Gotlands försvarsmuseum.

Samling senast 1800 på ÖoB parkering för de som önskar samåkning. Anmälan om deltagande senast 4 mars till Börje Kavhed på 0498-21 75 59, 0709-415 476 eller borje.kavhed@telia.com. Motioner skall vara Börje Kavhed tillhanda senast måndag 25 februari. Efter förhandlingarna gemensam middag 50:- (subventionerad). Se även annons i pressen.

12 mars Föreningsmöte

1800 Föredrag prel. ämne "Försvarsmaktens veteranverksamhet. Arrangör Fredsbaskarna Gotland. Gemensamt med övriga kamratföreningar. Plats enligt senare besked. Måltidsanmälan senast 10 mars kl. 12.00 till ordföranden på tel 0498-26 40 15 eller rutger.edwards@swipnet.se

18 april Föreningsmöte

10.30 Restaurang Hvitstjärna. Föredrag av Arle Othberg om insatsstyrkan i Tchad. Efter mötet subventionerad lunch för Lv 2 kamratförenings medlemmar. Ingen föranmälan.

25 april Styrelsemöte 18.30. Frivillighuset.

Tidskriften Lv Regementets Kamrater utkommer prel. 4 juni

6 juni Nationaldagsfirande

Samling 11.45 vid KA 3 museum i Fårösund. Lv 2 kf deltar med fana tillsammans med bl.a. P 18 kf, A 7 kf och vårdarna KA 3 kf. Se även annons i pressen.

12 september Styrelsemöte 18.30. Frivillighuset.

25 september Officerskörens konsert för samtliga kamratföreningar. Officerskören 25 år. 18.00. Gemensamt med övriga kamratföreningar. Måltidsanmälan senast 24 september kl. 12.00. Plats enligt senare besked. Se även annons i pressen.

22 oktober Föreningsmöte

18.00 Föredrag prel. ämne "Aktuella internationella insatser". Arrangör Fredsbaskarna Gotland. Gemensamt med övriga kamratföreningar. Plats enligt senare besked. Måltidsanmälan senast 20/10 kl. 12.00 till ordföranden på 0498-26 40 15 eller rutger.edwards@swipnet.se

14 november Styrelsemöte 18.30. Frivillighuset.

Tidskriften Lv Regementets Kamrater utkommer prel. 20 november

P 18-A 7- Lv 2- KA 3 kamratföreningars tidskrift utkommer prel. 13 december

Julbön 12 december 15.00. Domkyrkan. Se även annons i pressen.

Föreningens stora "tack" för generösa bidrag till tidskriftsfonden från följande medlemmar.

Maria Ahlström
Sven Andersson
Leif Aronson
Lars Assarsson
Christer Björkdahl
Per-Olof Brehmer
Stig Buskas
Evert Englund
Leif Engström
Louis Fajersson
Olle Fingal
Folke Frendin
David Fransson
Lars Gibson
Åsa Grahn
Tommy Göthberg
Pekka Hammartoft
Alf Jacobsson
Freddie Jangesäter
Nils Karlsson
Elisabeth Kimell
Erik Kraft
Benkt Kullgard
Rolf Kullshage
Jörgen Larsson
Per Loyd
Jan Lundberg
Henry Lökvist
Daniel Niklasson
Carl-Axel Nimelius
Stefan Nyberg
Jan Pettersson
Fredrik Rosberg
Gunnar Schüberg
Claes Sirland
Mikael Ståhlfors
Johan Sundman
Sven-Ove Svensson
Bengt Thimgren
Olof Torkelstig
Gunnar Wahlström
Åke Westergren
Richard Wikström

Tidskriftsfonden är nu vilande, då tidskriftens ekonomi är säkrad på annat sätt för den närmaste framtiden. Men det är naturligtvis fortfarande möjligt att sända frivilliga bidrag till fonden för framtida behov.

Luftvärnet 70 år –en resumé över åren 1980-2012.

Luftvärnet blev självständigt truppslag 1942. En bok om luftvärnets historia gavs ut 1980. Boken "Luftvärnet vid millennieskiftet - en resumé av åren 1980-2012" gavs ut till 70-årsjubileet i år och beskriver huvudsakligen utvecklingen under åren 1980-2012 men även kortfattat förbandens historia före 1980, materielutveckling, krigsförband mm. 360 sidor med många bilder, många i färg. Som bilaga CD-skiva med luftvärnets alla marscher.

Boken kostar 130 kronor för medlem och 150 kronor för icke medlem. Porto tillkommer.

Kontakta Börje Kavhed på borje.kavhed@telia.com, 0498-21 75 59 eller 070- 941 54 76.

EFTER LYSNING!

I vårt fina museum saknas kompanimärken för 10.- och 11.kompanierna. Det är de runda, röda märkena med siffrorna 10 och 11 som bars på båtmössa m/60 till permissionsuniformen. Rimligtvis finns det medlemmar som har sådana märken i någon byrålåda. Vi är mycket intresserade av att komplettera museet med dessa märken. Har du något av dessa märken, sänd till adress Rutger Edwards, Ulfsparrs väg 26, 622 60 Visby. Museet tackar på förhand.

Nu drar vi repet!

Detta är 3:e och sista påminnelsen om medlemsavgift för 2012 och första påminnelsen om avgift för 2013.

Den 31 januari 2013 drar vi repet för dem som inte betalat avgift för 2012. Du som då inte betalat in de blygsamma 50 kronorna till pg 61 07 90-8 kommer att tas bort ur medlemsregistret. Till dig som väljer att inte förlänga medlemskapet säger vi "tack" för den tid du varit medlem och hoppas att du haft glädje av vår verksamhet och inte minst av våra tidskrifter. Du är naturligtvis hjärtligt välkommen tillbaka till föreningen.

Till dig som väljer att förlänga medlemskapet påminner vi om att ange namn, adress och e-postadress vid inbetalningen. Styrelsen väddar än en gång till samtliga medlemmar att anmäla e-postadress. Kom ihåg att anmäla adressändring, såväl post- som e-postadress.

Hedersmedlemmar är befriade från årsavgift men inte från att meddela adressändringar eller meddela e-postadress!

Betala medlemsavgiften lätt och enkelt!

Sätt in 50:- på plusgiro 61 07 90-8 (blankett finns med i tidningen) eller betala över nätet (sänd då din e-postadress separat till borje.kavhed@telia.com

Luftvärnet 1942-2012

Sommaren 1939 utbildades dessa artillerister ur A 7 på instrument m/33 Papello på Blåhäll.

2012 firade luftvärnet 70 år som självständigt truppslag. Det gotländska luftvärnet blev emellertid bara 56 år, då det under de första åren 1936-1944 lydde under A 7 och KA 3. Den 1 april 1944 sattes detachementet Lv 3 G upp och luftvärnet på ön kunde då räknas in i luftvärnsfamiljen.

Följande bildkavalkad har som syfte att visa några bilder från starten på 30-talet, åren 1942, 1952, 1962, 1972, 1982, 1992 och 2002. Helt har det inte lyckats. Att bilderna är från dessa år eller omkring dessa år har haft prioritet över vad bilderna visar och skall också vara axplock ur vardagen.

RUTGER EDWARDS

Några värnpliktiga ur årskull 1951-1952 framför kasern III. Stående fr.v. Silén, Magnusson, Andersson, Åhlin, Svensson, Hermansson, Hill. Sittande fr.v. Naritsky, Eng.

Troligen 1940. Luftvärnare ur KA 3 övar med en fast grupperad 7,5 cm lvkanon m/36 vid Biskops i Färösund. Längst t.h. pjäschefen sergeant Svensson och 3:e fr.h. och något skynd Otto Söderlund.

Tidigt 50-tal övar dessa luftvärnare med en 40 mm lvkanon m/36. OBS! att servisen är klädd i förstärkt klädsel med ansikte, nacke helt skyddade mot värmestrålningen av hjälmduket. En följd av det allt mer aktuella atombombshotet

Den 1 april 1944, dagen då Lv 3 G formellt uppsattes, inspekterar kapten Ewald Fock sina trupper vid förläggningen på Hällarna.

2 april 1962. Ceremoni i samband med att Lv 2 Linköping standar överlämnas till Lv 2 G. Chefen för VII. militärområdet, generalmajor Fale F:son Burman, tar emot anmälan av Uno Engström. T.v. om Engström kapten Sven Harald Sjöberg.

—ett 70-års jubileum

2 april 1962. Truppen uppställd vid överlämningsceremonin. Grå fältuniform, båtmössa, gevär m/96, stridssele, bajonett. De flesta av dessa ynglingar torde ha firat 70-årig födelsedag 2012.

1 augusti 1982 står årsklassen uppställd på kaserngården inför slutövningen. Längst fram två troppar robot 70.

9 mars 1992. Befälsutbildning på det nya tjänstebruksvapnet ak 5. Frv. Gunnar Jansson, Pekka Hammartoft, Hans Gärdeklev, Börje Kavhed, Alf Utas och Monica Norberg.

1 april 1972 inspekterar Uno Engström en övning i skyddstjänst vid Tingstäde träsk, som Gösta Holmqvist ledde. Chefen Lv 2 inspekterar i uniform m/60.

17 juni 1992 firade luftvärdet 50 år som truppslag. För Lv 2 del med bl.a. skarpskjutning i Visby hamn. Frv. pågående chef Lv 2 Benkt Kullgard, avgående chef Lv 2 Gunnar Jansson och grundutbildningsbataljonschefen Roy Hansson.

Sommaren 1972 vid Ar.Värnpliklige furiren Hans-Åke Teinvall vid centralsikte m/48 EF.

1 december 2002 revs pjäshallen, uppförd 1945. Rester av utbildningsanordningar i hallens nordvästra hörn.

För 25 år sedan

Allvädersluftvärn åter till Gotland 1987

Grupperad cig på Smöjen under slutövningen i augusti 1988.

När cig (centralinstrumentering) m/48 föll för åldersstrecket omkring 1980 och robotsystem 70 infördes, försvann också det gotländska luftvärnets allväderskapacitet. På ön fanns endast luftvärn som kunde verka under dygnets ljusa del. Denna allvarliga brist kvarstod ända till 1987, då ett kompani med cig 760 överfördes från fastlandet. Det är i år alltså 25 år sedan. Det överförda kompaniet var 2.kompaniet ur 18.lv bataljonen, en bataljon i Lv 3 krigsorganisation.

Organisation och uppgifter.

Kompaniets organisation var den sedvanliga för ett lvkompani med stabstropp, trossstropp, stridsledningstropp och tre lvplutoner. Personalstyrkan var 230 man. Lvplutonerna var stora, materielltunga och var organiserade i chefsgrupp, eldledningstropp med en cig

760 och två pjäsgrupper med 40 mm lvakan m/48, totalt 56 man. Kompanierna hade i mitten av 80-talet omorganiserats och modifierats så att de innehöll både äldre och nyare materiel. En av de viktigaste förändringarna var i den för luftvärnsstriden så väsentliga sambandsfunktionen, där plutonernas omoderna Ra 120 byttes ut mot Ra 146. Spaningsradarn utrustades med den kraftfulla Ra 421 och radartroppen fick fler högantenner. Sammantaget gav det kompaniets sambandssystem en större funktionssäkerhet och räckvidd. Den omoderna Ra 122 fanns endast kvar i kompaniets observationsnät. Övriga noterbbara förändringar var att dubbel lvkulspruta m/36 utbyttes mot ksp 58 och att alla pjäserna drogs av lastterrängbil 934, vilket ökade kompaniets terrängframkomlighet. Viktigt var också att

ett begränsat antal kulspränggranater med radarzonrör tillfördes varje pjäsgrupps ammunitionsutrustning. Dessa dyra granater skulle främst användas vid bekämpning av små mål som t.ex kryssningsrobotar. Lvplutonens personal var som tidigare uppdelad i två avlösningar medan stridsledningstroppen fått ökad uthållighet genom att den nu hade tre avlösningar.

Uppgiften för kompaniet var hela tiden skydd av Visby flygfält och två av plutonsstridsställningarna byggdes ut med fortifikatoriskt skydd. Ställningen vid Bingers kvarn finns fortfarande kvar. Krigsplacerad chef för kompaniet var under hela perioden kapten Ulf "Puen" Nilsson med ställföreträdare kapten Birger Björkegren.

Modifieringar

Omkring 1990 genomfördes ett

antal modifieringar av luftvärns-system 48. Cig 760:s analoga elektronrörskalkylator ersattes med en digital kalkylator vilket gjorde systemet snabbare och minskade reaktionstiderna. En laseravståndsmätare, parallellkopplad med radarn, infördes för att kunna mäta avståndet till målet vid elektronisk störning. De tunga eldledningskablar mellan cigen och pjäserna ersattes av vanliga telefonkablar, s.k. DL, vilket minskade grupperingstiderna. En simulator var fast monterad i cigen, vilket medgav utbildning av servisen i strid mot luftmål under eldberedskapen. Efter modifieringen benämndes systemet cig 790. Ytterligare förändringar gjordes både på cigen och på pjäserna och kompaniets spaningsradar utbyttes mot den moderna PS 90.

Epilog

Eldledningsutrustning cig 760 infördes i luftvärnet med början omkring 1964. Till Gotland kom systemet och därmed åter allväderskapacitet 1987 och utbildning på cig 760 genomfördes åren 87/88 och 88/89. Våra till cig 790 modifierade enheter levererades månadsskiftet november-december 1989 och grundutbildning skedde med en pluton i taget åren 89/90-92/93. Funktions-KFÖ (krigsförbandsövning) genomfördes våren 1995. Vid försvarsbeslut 1996 beslöts att luftvärnsbataljonerna 48 med cig 790 skulle utgå ur krigsorganisationen. Cig 760/790 var i tjänst i drygt 30 år.

Befälutbildning på nylevererade cig 790 12 december 1990. Krigskompanichefen Ulf Nilsson undervisar frv. Leif Delén, Ingemar Fransson, Hans Gärdeklev, Peter Bäärnhjelm, Anders Ahlmy, Aksel Kann, Rutger Edwards och Mats Boström. I bakgrunden Fredrik Taaveniku.

RUTGER EDWARDS

Strålkastare m/37 lyser upp himlen ovanför Karlberg slott i Stockholm 1992.

Lv 2 lyste upp Stockholm 1992

Luftvärnet fyllde 50 år 1992 och Lv 2 fick då uppgiften att i Stockholm visa det senaste robot 70, något äldre lv-kan 40/48 och annu dazumal strålkastare m/37. Två frivilliga från 11.kompaniet, Fredrik Pettersson och Karl Duvemo (Gustafsson) anmälde sig när frågan kom på en uppställning, om att förevisa strålkastaren. "Det var ett genidrag," berättade Pettersson när jag ringde honom, "för vi fick vara i Stockholm en vecka medan de andra var där bara några dagar." "Ett jätteroligt avbrott", sa Karl Duvemo, i telefon till mig. Båda tyckte det var häftigt med strålkastaren. "En jävla lampa att lysa" som Pettersson uttryckte det.

Av befäl från Lv 2 var bl a Eric Engström med. Han var utbildad på utrustningen och kunde handhavandet. Kunskapen sitter fortfarande i 2012, se artikel sidan 18.

Belysning av målflyg skulle ske på kvällen 25 september 1992 från Karlbergs slott. Dock var molnhöjden låg så det blev en oerhörd effektiv molnbelysning i stället.

GÖRAN HELLSTRÖM

Eric Engström vid fjärrriktinstrument för strålkastaren, värden kom från lyssnarapparaten.

Fredrik Pettersson och Karl Duvemo (Gustafsson) vid strålkastaren på Karlberg.

I bakgrunden är en robot 70-enhet grupperad, också de från Lv 2. I förgrunden den 50 år äldre strålkastaren.

KA 3 vänner

Så är det snart dags att lägga ytterligare ett år till arkivet. 2012 har i allt väsentligt rullat på som vanligt för kamratföreningen. Det senaste numret av denna eminenta tidskrift fick du i din hand för ett år sedan. Ungefär samtidigt som du slog upp den avhöll vi traditionsenlig "Lillejul". Detta traditionstygda firande kommenteras härintill.

Under vintern har "onsdagsgänget" sysslat med underhållsarbete av varierande slag. Stora numret för i år var översyn och målning av luftvärnspjäs 40/48. Pjäsens styrinrättning kärvade å det kraftigaste så det var hart när omöjligt att förflytta pjäsen. Vi är nu några stycken som med hjälp av slägga, fasta nycklar, tänger, olja och improviserade metoder lärt oss styrinrättningens isärtagning och ihopsättning. Nu kan pjäsen åter framföras som avsett.

Årsmötet avhölls som vanligt på nationaldagen, före nationaldagsfirandet. Anders Berlin meddelade vid förra årsmötet att det var dags att någon annan väljs som ordförande för kamratföreningen från årsmötet 2012. Jag vill framföra ett stort tack till Anders för allt det arbete han lagt ner genom åren till kamratföreningens fromma. Bra gjort!

Museet har varit öppet varje dag från 25 juni till 31 augusti. Besökarantalet har varit något lägre än föregående år. Tyvärr är det många som går en runda i "pjäsparken" som sen inte kommer in i Franska kasern och därmed betalar inträde. För att råda bot på detta skall vi förbättra vår marknadsföring med ett antal åtgärder som vi f n diskuterar inom styrelsen. En sak är klar och det är att Internet och de möjligheter som ges där ska utnyttjas. Internet och sociala medier är ju företeelser som bara växer. Vi har diskuterat i styrelsen hur vi bättre kan utnyttja dessa både för kommunikation inom föreningen och information utåt om vår verksamhet. Initialt kommer det att startas en grupp på Facebook, KA 3 Kamratförening. Denna grupp kommer att vara sluten och vända sig till kamratföreningens medlemmar. Syftet är att förbättra informationen inom föreningen och göra fler delaktiga i verksamheten. Vi kommer också att komplettera den länk som finns till KA 3 museum på Gotlands Försvarsmuseums hemsida.

Vintern kommer vi att ägna åt att sortera och ordna alla foton som finns i kamratföreningens ägo. Målet är att scanna in dem för att göra dem mer lättillgängliga. Vi tar gärna mot fler bilder om KA 3 från er läsare.

Det saknas varken arbetsuppgifter eller utmaningar inför framtiden. Jag hoppas som ordförande för KA 3 kamratförening, tillsammans med styrelsen kunna svara upp mot dessa.

En God Jul och Ett gott Nytt 2013!

RUTGER BANDHOLTZ
ORDFÖRANDE KA 3 KAMRATFÖRENING

Lillejul med uruppförande och gutetomte

Vi firade traditionsenlig "Lillejul" 2011 med 25 närvarande f d officerare och vederlikar vid regementet. Varje år genomförs aktiviteter med ett särskilt tema. Denna gång hade aktivitetsansvarige, Arne Ekman, bestämt att kvällens verksamhet skulle gå i snapsvisans tecken. Inspiration till resp grupps snapsvisa skulle hämtas från det rum i Franska kasern som gruppen blivit tilldelad. Så inspiration saknades sannerligen inte. Uruppförandet av snapsvisorna skedde sedan under intagandet av julmaten under stort jubel. Julmaten förresten, hade som vanligt ordnats av matgruppen under ledning av Eva Weinebrandt. Tack för er insats! Mot slutet av "sittningen" deklamerade Sven Boman "Tomten" av Viktor Rydberg på gutamål, något som numera får anses som en tradition vid lillejul. Jag ser fram mot 2012 års lillejul och återkommer i nästa års nummer med rapport från firandet.

TEXT RUTGER BANDHOLTZ, FOTO BERNT WEINEBRANDT

ÅRSMÖTE

Kallelse till Gotlandskustartilleristerna,
KA 3 kamratförenings årsmöte
6 juni 2013 kl 10.30
i KA 3 förbandsmuseum.

Sedvanliga årsmötesförhandlingar.
Eventuella frågor som skall behandlas
på årsmötet skall vara styrelsen tillhanda
senast 2 veckor före mötet. Välkomna.

Ordförande
1.vice ordförande
2.vice ordförande
Sekreterare
Kassör
Klubbmästare
Museum
Information

Rutger Bandholtz
Arne Ekman
Mats Larsson
Eva Weinebrandt
Jan Frändfors
Bernt Weinebrandt
Bernt Weinebrandt
Rutger Bandholz

"KNUTTEBO" FRÅN OVAN.

FOTO: J SCHÖNBERG

Trelge till salu!

KA 3 gamla skjutfält, Trelge, Trälge, Trälgar – kärt barn har många namn, är nu ute till försäljning. Stridskjutning – nordlig kuling – minus 10 – snön faller horisontellt, minns ni?

Med hänsyn till vad som nu sker på Bungenäs skall det bli spännande att se vad som det blir av vårt gamla skjutfält."

En av höjdpunkter är vår årliga ärtmiddag. Den avnjöts i år den 15 november av 44 kamratföreningsmedlemmar. Nu är det inte någon "köpesoppa", utan redig mobmat, som avnjöts. De kunde göra ärtsoppa under kalla kriget! Under kvällen informerade arkitekten Daniel Heilborn om Bungenäs från gamla tider då kalkbrytningen startade. Daniel har lagt ner ett stort arkivarbete och hittat många bilder från anno dazumal. Delar av detta omfattande bildmaterial kommer säkert att kunna beses ute på Bungenäs och kanske även i vårt museum

FOTO BERNT WEINEBRANDT

Årsavgift

Årsavgiften för 2013 är oförändrad 100 kr och tas tacksamt emot på bg 718-4732.

Har du flyttat meddela då ny adress liksom om du har fått annan e-post-adress.

Tidningsfond

Tidningsfonden har fått ett mycket positivt mottagande.

Fondens syfte är att ekonomiskt underlätta utgivningen av den här tidskriften.

Många har hört sammat vårt upprop och lämnat generösa bidrag. Allt efter vars och ens plånbok.

Frivilliga bidrag mottages tacksamt på plusgiro 18 80 91-3, märk bidraget med "tidning".

Nationaldagen 2013

Nationaldagen och Svenska Flaggans dag firas traditionsenligt i KA 3 museipark och förbandsmuseum TORSDAG 6 juni.

Frivilligorganisationer, föreningar och klubbar inbjuds att delta med fanor/standar i fanborgen.

11.45 Samling i KA 3 museipark vid Franska Kasern

12.00 Flaggan hissas - Högtidstal - Bungekören - GotlandsMusikens blåsorkester - Norra Gotlands folkdansgille.

Servert av kaffe, saft och bullar. Museet håller öppet hus.

KA 3 Förbandsmuseum Kustparken, Fårösund

Öppettider

sommaren 2013 24 juni - 30 augusti

Dagligen kl. 15.00 - 18.00

Om någon grupp önskar besöka museet på annan tid, ring Bernt Weinebrandt telefon 0498-22 42 27, 070-22 88 868

Utmaningarnas år

Insats i Afghanistan, omstrukturering, grundläggande militär utbildning, nationella och internationella övningar, rekrytering, förberedelser för nya insatser, ja, så kan man kort sammanfatta verksamhetsåret för Amfibieregementet och året är i skrivande stund ännu inte slut. Det har utan att överdriva varit ett omväxlande och utmanande år för förbandet. Utmaningarna kommer att fortsätta då i stort sett hela Försvarsmakten intar en ny organisation den första januari 2013.

Återblick

Om vi backar tillbaka i händelserna. I slutet på 2011 genomfördes de sista förberedelserna inför den stundande insatsen i Afghanistan. Amfibieregementet stod inför en tuff uppgift där förbandet hade ansvaret för *Operational Mentoring Liaison Team* (OMLT) i Afghanistan som ingick i styrkan FS 22 som förbandet K3 hade huvudansvaret för. Drygt 45 soldater och officerare i huvudsak ur andra amfibiebataljonen ingick i OMLT med överstelöjtnant Roger Nilsson som chef. Deras uppgift var att fungera som rådgivare till den Afghanska armén på bataljons nivå. Rent konkret innebar det att de skulle utbilda, träna och mentorera chefer på olika nivåer inom den tilldelade bataljonen. Uppgiften innebar dessutom att hela tiden följa med bataljonen och lösa olika uppgifter tillsammans med de afghanska soldaterna och officerarna. I drygt sju månaders tid, levde de sida vid sida med sina afghanska kollegor.

– Vi var väl förberedda för uppgiften. Utbildningen och träningen inför insatsen var relevanta. Vi märkte en tydlig utveckling hos våra afghanska kollegor. I början av insatsen uppträdde bataljonen ganska ostrukturerat för att mot slutet ta allt större ansvar och initiativ för att lösa uppgifter. Jag är jättenöjd med vår insats, inte minst då vi kunde se den tydliga utvecklingen, berättade Roger Nilsson

Parallellt med insatsen i Afghanistan pågick det en hel del verksamhet på hemmaplan och i dess närhet. Amfibiebataljonen deltog bland annat i vinterövningen Cold respons i Nordnorge där förbandet var helt fordonsburet och båtarna lämnades hemma. Grundläggande militär utbildning har genomförts i olika omgångar vid våra krigs- och hemvärnsförband. Amfibieregementet ansvarade för planeringen och genomförandet av världsmästerskapet i marin femkamp där elva nationer deltog med tävlande. Ett flertal krigsförbandsövningar med våra hemvärnsförband har fullföljts. Mindre enheter från krigsförbanden har deltagit på internationella övningar, bland annat deltog bordningsstyrkan ur 17.amfibiebavakingsbåtkompaniet i utbildning och övning på Kreta. Samtidigt med all verksamhet har arbetet med omstruktureringen pågått för att kunna inta den nya organisationen i januari 2013. Det var en kort sammanfattning och lite skrap på ytan av allt som förbandet har åstadkommit under året. Hur ser då framtiden ut?

Utmaningar och möjligheter

Framtidens förbandsorganisationer är betydligt mer slimmade än dagens. Basorganisationen har minskat till förmån för krigsförbanden med syftet att ha tillgängliga insatsförband. I Försvarsmaktens omstruktureringsarbete, har fokus varit på att prioritera rätt kompetens på rätt plats. Det har inneburit att personal i vissa fall har behövt byta både förband och arbetsort då individens kompetens bättre har behövts på annan plats än där den har funnits idag. Det har varit tuffa beslut att ta ställning till för den enskilde som har erbjudits tjänstgöring på annan ort.

Den nya organisationen innebär också att många av de uppgifter som

Haveri på drivaxeln på bandvagnen som bataljonen använde sig av. Termometern visade -25

i dag löses av till exempel regementsstaber, i framtiden ska lösas av krigsförbanden. Rekrytering av personal är en typisk uppgift som ska lösas av krigsförbanden i den nya organisationen med den förändrade personalförsörjningssystemet.

Det nya personalförsörjningssystemet där bland annat värnplikten lades i vila, ställer helt andra krav på rekryteringen. Med det forna värnplikssystemet fylldes magasinerna hela tiden på med dugliga soldater och sjömän vilket gjorde att det alltid fanns rekryteringsunderlag. I dag måste krigs- och hemvärnsförbanden genom olika metoder, aktivt rekrytera personal till både den grundläggande militära utbildningen (GMU) liksom till de olika kategorierna av soldater som i dag finns, tidvis eller kontinuerligt anställda, specialist- eller taktiska officerare. De nya kategorierna i yrket soldat och sjöman, innebär samtidigt att det finns större möjligheter för olika anställningsformer som tidigare inte var möjliga. Idag finns möjligheten att anställa individer för en kortare period för att till exempel delta i en krigsförbandsövning eller insats. För individer som vill ha omväxlingen att både ha en civil och militär karriär är detta en optimal lösning. Flera av kategorin tidvis anställda soldater (GSS/T), har själva berättat att de uppfattar att de lever i den bästa av världar, de får den omväxling och utmaning som förbandet kan erbjuda samtidigt som de kan genomföra en civil karriär.

Det är kanske inte alltid en optimal lösning för den civila arbetsgivaren att ha personal som är borta för att genomföra insats eller delta på övningar och utbildningar, det återstår att utarbeta bra lösningar som fungerar för både arbetsgivare och arbetstagare.

Framtiden

Även då Amfibieregementet står inför stora utmaningar, är det ändå med stor optimism vi intar den nya organisationen. Förändringarna innebär också möjligheter till utveckling för den enskilde och

förbandet. Självklart kommer det att vara kännbart att det är färre individer som skall lösa fler uppgifter. Det kommer också ta tid för organisationen att anpassa sig efter de nya ramarna och uppgifterna, men vi måste låta det ta sin tid.

I det närmaste är det fokus på intagandet av den nya organisationen. Förbandet är också i full gång med förberedelserna för insatserna under 2013, i Afghanistan (FS 25) där Amf 1 har huvudansvaret och i Adenviken (ME03) där förbandets bordsstyrka kommer att ingå. Det är också stort fokus på kommande grundläggande militära utbildningar och övningar på hemmaplan. Personalen som är kvar hemma har en viktig uppgift i att fortsätta utvecklingen av den amfibiska förmågan och att rekrytera ny personal.

MAJOR KRISTINA SWAAN

AmfI sköt salut vid prinsessan Estelles födelse.

Välbesökt nationaldagsfirande

Nationaldagen firades traditionsenligt nere vid Franska kasern och det fd salutbatteriet. En avvikelse från traditionen fanns dock. Kungen och drottningen hade efter inbjudan från Gotland bestämt sig för att besöka ön (= Visby) denna dag. Detta innebar för oss att, om vi skulle få tillgång till musikkår, vi fick senarelägga firandet i Fårösund till 1800. Och det var naturligtvis ett lätt val. Ett nationaldagsfirande på denna plats utan Gotlands blåsorkester är svårt att tänka sig. Efter blåsorkesterns samlingsmusik varunder åskådarna (ca 300), tog plats, fanborgen, med bla samtliga gotländska militära kamratföreningar, ställdes upp, hissades flaggan under parad på salutbatteriets flaggstång. Högtidstalare detta år var Gotlands nytillträdde biskop, Sven-Bernard Fast. Nationalsången sjöngs där- efter unisont och leve för Sverige utbringades. Gotlandsmusikens blåsorkester, Bungekören och Norra Gotlands Folkdansgille svarade därefter för mycket uppskattade framträdanden. Nationaldagsfirarna bjöds efter ceremonin på kaffe, saft och bullar och hade också möjlighet att besöka museet.

Vid årets nationaldagsfirande saknades tyvärr en organisation i fanborgen. Försvarsmakten har lämnat Marinhamnen och söker nu ny bas på Gotland. Därmed har vi inte nöjet att se Försvarsmakten representeras av soldater och befäl som bemannat bla HMS Djärv då de haft Marinhamnen som bas. Ett tråkigt faktum som kommenteras i separat artikel.

Dock kommer sjövärnsskåren tillsvidare vara kvar i Marinhamnen.

RUTGER BANDHOLTZ

FOTO BERNT WEINEBRANDT OCH GÖRAN HELLSTRÖM

Som vi väntat. Gotlandsmusikens blåsorkester gav den rätta stämningen.

Fanborg vid nationaldagsfirandet i Fårösund, några hade redan begått ett första firande i Almedalen.

Pågående och avgående ordförande; Rutger Bandholtz och Anders Berlin tillsammans med högtidstalaren biskop Sven-Bernard Fast.

Marinhamnen i Fårösund

Den 1 juli 2012 så blev marinhamnen i Fårösund civil. Hamnen kommer fortfarande att kallas marinhamnen i folk-mun, precis som vi tar oss in "på KA" för att fylla, simma eller äta god mat på Markan, förlåt, restaurang Utsikten.

När KA 3 lades ner fortsatte verksamheten nere i de skumma hamnkvarteren. Den sorg och saknad som vi kände var i stark kontrast till kravet att lösa våra uppgifter, det rullade på som om inget hade hänt. Första arbetsdagen efter nedläggningen var tomheten och tystnaden så påträngande. Men det var bara och bita ihop, lyfta blicken och kämpa på. Hela tiden fanns den hotande känslan av att även hamnen skulle försvinna och att fartygen skulle baseras på fastlandet. Tidigt väcktes en inre drivkraft hos oss vars arbeten fanns kvar i hamnen. Det ska under inga omständigheter bero på oss om man beslutar sig för att vi skall flyttas till fastlandet. Vi kämpade på och gjorde vårt bästa i stort och smått oavsett om det handlade om fartygsunderhåll, lösandet av uppgifter eller förlustreglering av de muckande sjömannens utrustningar. Oavsett vad så skulle ingen skugga falla över fartygens förmåga att lösa uppgift vilket nog innebar att vi var rätt bångstyriga och envisa i vår uppfattning om vad som var bäst för de Fårösundsbaseade fartygen. Jag får nog, så här i efterhand, hålla med den av mina chefer som vid ett uppföljnings-samtal suckades sa "Leif, du är svår att vara chef för". Vi strävade att alltid vara "bäst i klassen", detta för att vårda vårt rykte men

även KA 3 minne. För er känedom så spelas i konvojhögtalaren så gott som alltid KA 3 marsch Nordergutarna vid losskastning och igenkänningsignalen innan förtöjning.

Den största anledningen till att vi lyckades hålla en sådan kvalitet så verksamheten blev kvar ända fram till den 18 maj 2009 var denna fantastiska marinhamn. Den infrastruktur som tidigare chefer i olika befattningar byggt upp gav oss bra möjligheter att lösa våra uppgifter. Under KA 3 tid hade vi både minfartyg och ubåtar förtöjda på våra kajer. Denna kapacitet fanns kvar efter nedläggningen och gav högre chefer bra möjlighet att använda hamnen i lösandet av uppkomna uppgifter oavsett om det skulle innebära gruppering av fartygförband, dess landbaserade underhållsresurser (lag) eller förläggning av personal vid olika typer av verksamhet på norra Gotland.

Den 18 maj 2009 överfördes de bevakningsbåtar som sysslade med sjötrafikkontroll (STC) från Marinbasen till Sjöstridsflottiljerna. Denna organisationsförändring innebar att

HMS Djärv i fortsättningen fick Hårsfjärden Berga som hemmahamn. Flottiljerna är organiserade för att lösa uppgifter, bemanna och underhålla fartyg. Omorganisationen var till nytta för fartygen och lösandet av vår huvuduppgift (STC). Vi hade lyckats i vår strävan. Fartygets rykte var gott och vi lyckades faktiskt hålla kvar vår utgångsbasering i över nio år. Marinhamnen blev vår T-bas i lösandet av STC-uppgiften. De tre BevB, HMS Djärv, HMS Hurtig och HMS Händig turades om att gruppera i hamnen. Vi hade fortfarande kvar våra förråd och reservdelslager i hamnen. Med det nya stödet från 4. Sjöstridsflottiljen och marinhamnen ökade våra möjligheter att lösa uppgift. Dock så kändes det väl sådär att behöva ombasera över till Fastlandet efter varje genomfört STC-pass, förtöja båten och ta färjan tillbaka till ön för välbehövlig ledighet. Verksamheten rullade på och då och då kom det besök som tittrade på hur hamnen skulle kunna bli ännu bättre. Dock fanns det mörka moln i horisonten. Då hamnen såldes, till skillnad från

KA 5 hamn, så var det inte helt tydligt vem som skulle finansiera de underhållsåtgärder som allt efter som tiden gick blev tydligare och tydligare. I och med att hyresförhandlingarna strandade kom det sorgliga beskedet. Hyresavtalet var avslutat och försvarsmakten skulle vara ute innan den första juli 2012.

- Var skulle vi nu förtöja?
- Var skulle vi

nu förvara våra reservdels och underhållslager?

- Var skulle vi nu vårda våra vapen?

- Var skulle vi nu sköta all administration? (kravet på datauppkoppling på försvarsmaktens nät vid denna administration har exploderat sedan PRIO införandet)

- Var skulle vi nu.....

Vi har än i dag inte svar på alla dessa frågor. Marinhamnen gav oss möjlighet att förvara vapen, ammunition och hemliga handlingar på ett sådant sett så att vi kunde gå ner i en vaktnivå som medgav att vi inte behövde bevakna fartygen med beväpnad vakt. Om och var vi kommer att få denna möjlighet vet vi inte. Så länge så ankrar vi när vi måste vila, ofta där det är lämpligast, ja ni vet var. Allt vi vet är att det inte finns någon plats som ens är i närheten så bra som i Fårösundet. Detta med tanke på övningsmöjligheter och väderskydd samt ur ett underhålls- och geografiskt perspektiv. Men detta vet ju vi redan, alla vi gamla KA 3-are.

LEIF NELLMER, FC HMS DJÄRV
FOTO J SCHÖNBERG

Ett par nya verksamheter på gång att startas i hamnområdet

Nu när försvaret lämnat hamnen, finns intressenter för att starta upp gästhamn och därtill kopplade verksamheter. I Rodret, multdiv gamla lokaler, är vandrarhemsverksamhet planerad att startas.

Ansvariga för båda dessa verksamheter har framfört önskemål om någon form av café och pub. Vi har nu inlett ett samarbete med fastighetsägaren för att i två av rummen på nedre våningen i Franska

kasern inrymma serveringslokaler. Möjlighet till servering i anslutning till museets lokaler är något som vi hoppas skall få fler att även besöka vårt museum. Vi tittar nu på vilket sätt vi måste "möblera om" bland museiföremålen om café och puben kommer till genomförande.

RUTGER BANDHOLTZ

HISTORIEN BETRÄFFANDE ETT SATANS FÖRBANNAT HÄNGLÅS.

Många är de av oss kustartillerister som hade delade känslor för det där med lås och nycklar till krigsförbanden. Kuppnycklar, mobnycklar, arbetsnycklar, S-nycklar och allt vad de hette. Hemvärnet som oftast var först på plats hade ibland befogad anledning att vara missnöjd med nyckelhanteringen vilket framgår med all önskvärd tydlighet av nedanstående ordagrant återgivna skrivelse som inkom till GK/KA 3 1977-12-19. Skrivelsen är ställd till överste Arne Lundell, Klintvägen 6, 62035 Fårösund och är författad av dåvarande ombudsmannen vid LRF tillika hemvärnsmannen Sune Bolin, Gothem, och utspelas vid batteri Tjälder, TJ.

"Betr ett satans förbannat hänglås"

Rubriken till denna skrivelse är definitivt inte salongsfärdig, inte heller vardagligt godtagbar – men eftersom det är ordagrant citerat väljer jag orden som anrop i en angelägen fråga.

Låt mig allra först också återberätta en historia från vårt kära östra grannland. Det var en ung man som sökte anställning i ett företag och chefen ville väl testa hans förutsättningar, varför han sattes att författa kravbrev för obetalda fakturor. Han kom igen om någon halvtimme och visade upp sitt förslag. Sedan direktören läst igenom detta, sade han: "Du får nog skriva lite mjukare, för det är en av våra större kunder". Pappret skrevs om, och chefen sa: "Mildra det gärna litet till". När han så kom för tredje gången, sa chefen: "Nu har Du bemödat Dig så mycket, så nu får det duga. Jag har bara ett par små påpekanden. Tukthus stavas inte med "ck" och "slå ihjäl" stavas lite annorlunda än Du gjort, men mottagaren förstår nog andemeningen ändå".

Saken gäller hänglåset med utlämnad opassande nyckel till KA-anläggningen vid

Gothemhammar. Gothem hemvärn (HVO 7023) skall vara på plats och hålla ställningarna intill dess KA hinner fram. Vartannat år återkommande Storövning skall det fungera, men dessemellan också vid övriga anbefallda övningar.

Efter vårt sätt att se, fungerar det väl – utom hänglåset som inte fungerar alls. Antingen har vi fått fel nyckel, är för korkade för att kunna låsa upp, eller har ingenting där att göra. Något fjärde alternativ kan vi inte komma på. Har vi fått fel nyckel så borde det vara på tiden att vi får den utbytt. Hv-ch Wide Pettersson har påtalat saken i minst två års tid, bl a vid hvbefälssamlingarna i Tingstäde i januari 1976 och 1977.

Är vi för korkade finns det i dubbel bemärkelse även högre upp, eftersom off på stat (som det hette förr) icke heller kan lösa denna gordiska knut (gordonska enl kommunministern)

Har vi inget där att göra, förväntar vi snabbt besked, så vi kan lämna in våra marschskor och sedan uteslutande ägna oss åt boskapsskötsel och fiske och förvänta att de reguljära och i vissa fall ofrivilligt långhåriga omgångarna tar hand om de gäster som inte bara vill dela fiskevatten med oss.

Och nu skall jag relatera de konkreta fallen, när vi stått vid grindöppningen och vridit och svurit och ruskat. Tar bara de två närliggande tillfällena, där jag själv figurerat – hur många gånger Wide Pettersson resp vår verkligt intresserade gruppchef Karl-Gustav Stenström, sysslat med låset har jag ingen räkning på. Men de fungerade långt innan jag blev bofast här i Gothem och hänglåset har för dem varit övningarnas största bekymmer.

Alltnog. Det var en mystisk överflygningen dimmig lördagsmorgon förra senhösten, vilket åtföljdes av order om skärpt bevakning och spaning. På kvällen – en av de mörkaste – beordrades vi bevaka KA-området och Stenström och jag var först på plats och strax

efter kom vår alltid slagfärdige Harald Björklund, Vaters. Vi stod där och "byglade" i minst en kvart innan vi äntligen lyckades komma in. Vad som kunnat hända under tiden får var och en räkna ut. Då sa Harald: "Häir äirde svart som Päuken u Sverige äir kansk snart invaderet, u vi kan int 'ja upp de häir äusle låse". (Behöver jag översätta, återkommer jag).

Det finns ytterligare att relatera från denna svarta natt. När vi väl kommit in och kopplat telefonförbindelsen och samtidigt väntade på förstärkning från A7:s inbyggande rekrytomgång, började vi i mörkret spana av området. Vi upptäckte då en ljussprunga i ett av de större värnen och började planera för undersökning. A/ kontingenten kom under tiden med två lastbilar som körde fram och släpptes inför grindarna. Pojkarna hade endast legat inne i två månader, så det var inte så väl beställt med vare sig vapenhantering eller uppträdande i mörker. Mest intresserade var de egentligen av att resa tältet och komma i skydd i regndiset på förnatten. Sedan Stenström och jag sett till att de kunnat ladda på rätt sätt, gav vi dem strängainstruktioner att gå exakt i bredd med oss, under inga förhållanden osäkra vapnen annat än på vårt kommando och i övrigt hålla sig lugna. När vi småningom tagit oss fram och omringat värnet hade Stenström den mindre angenäma uppgiften att ta sig fram och undersöka ljusfenomenet. Så småningom befanns att en KA-styrka som besökt området och värnet några dagar innan, glömt släcka en lampa. Detta hoppas jag kom med i den rapport som sändes ang expeditionen. – Vid det tillfället när spänningen var som störst, tänkte vi väl inte så noga på vad vi var med om, men efteråt har vi resonerat om hur livsfarligt det egentligen var att gå fram tillsammans med dessa tämligen oerfarna grabbar. Hade det inte varit för det glömda ljusets skull, hade problemen den natten varit mindre.

Så skall jag övergå till händelserna förlidna lördagskvällen. Vår storövning tillsammans med 7019 Ganthem pågick 10.00-16.00 och första gången kunde

Stenström få upp låset efter ca 10 minuters trixande. Efter uppehållet var det larm igen omkring kl 19.00, då även ksp-gruppen beordrats till Gothemhammar. Eftersom vi hade tillfällig brist på exp lottor satt jag vid telefonerna. Ingenting avhördes från de båda grupperna trots idelig uppringning. Så småningom kom ett livstecken vis Walkie-Talkie (ungefär så stavas det) att det stod ca 15 man utanför grindöppningen och hade högljudda samtal. Han i underjorden, och innanför huserade de särskilt inhoppade sabotörerna för fullt. Det var bl a då som de orden föll som står som överskrift på här aktuellt ärende. I ca en och halv timme stod våra mannar där och de hade utan vidare lyft av grindarna om de varit så konstruerade eller skjutit sönder låset i ilska om de varit utrustade med skarpt. Så småningom kom man dock in, men då blev de beskjutna och hela området sprängt (fingerat)

Skall det gå till så? Vi har tjuvat om detta besvärliga lås tillräckligt länge nu. Skall vi ha fortsatt befattnings av den här delen av vårt hvo, skall det fungera. M a o det skall dit ett nytt hänglås och vi skall ha nyckel till detta. F ö borde vi som har ansvaret inom hvo bli informerade om vad som finns inom den anläggningen. Det måste vara en rimlig begäran. Antagligen vet ryssjävlar vad som finns där, men inte vi som önskar och vill försvara vårt område.

Med vänlig hälsning
Sune Bolin"

Sune Bolin många år senare, bilden tagen i juletid

Ordagrant återgivet intygas:
Rutger Bandholtz.
Skrivelsen lottades på ME:P som säkert löste problemet

Matsalen 1950

Matsalen före renovering 2012

Fint resultat på Bungenäs

Matsalenefter renovering 2012., med servering både utte och inne

Under våren har vi arbetat med röjning av buskar och sly vid gamla matsalen på BN. Vi hjälpte också till att röja ut mycket av innanmätet i byggnaden inför den omfattande renoveringen.

Foto Bernt Weinebrandt

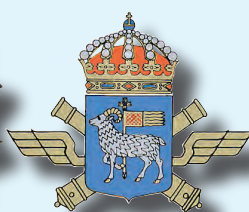
Detaljplanen för vårt gamla befästningsområde på Bungenäs är nu klar. Planen medger att upptill 150 byggnader/verksamheter uppförs. Området är nu anslutet till det kommunala vatten- och avloppsnätet och vissa nybyggnadsprojekt har startat. Bl.a. har resterna av 2. pjäs grävts fram för att utgöra del av ett nybyggnadsprojekt. Ska bli spännande att se slutresultatet.

Gamla arbetarmatsalen har under året genomgått en total renovering och har under sommaren kunnat erbjuda både mat och boende. Kamratföreningens "onsdagsgrupp" hjälpte under våren till med ett omfattande röjningsarbete både inne i byggnaden och på området runt omkring.

Lite kan vi ta åt oss äran att det blev ett så fint resultat. Nu under hösten fortsätter arbetsgruppen med att hjälpa till med slyröjning i området kring övningskansarna ute på Bungenäsudden. Det finns mycket att berätta om Bungenäs. Ni som har internet kan söka på skalsoarkitekter.se så finner ni mer information. Det finns anledning att återkomma i ärendet.

RUTGER BANDHOLTZ

FOTO DANIEL HEILBORN

P 18 • A 7 • Lv 2 • KA 3
Kamratföreningars Tidskrift
Nr 1/2012

Grundad 2003 - nr 10 från starten.

Redaktion: Göran Hellström, Lars-Göran Nyberg, Mats Runander, Rutger Edwards, Rutger Bandholtz och Nils-Åke Stenström.

Foto: Artikelförfattarna om ej annat anges.

Idé och layout: Göran Hellström, Rota Prior. **Tryck Trydells Tryckeri, Laholm, december 2012**

Vill du göra skillnad? Med omedelbar verkan!

Ansök då direkt att bli hemvärnssoldat om du är svensk medborgare och har genomförd värnplikt. Har du inte gjort värnplikt kan du söka en tremånaders militär grundutbildning GMU med inriktning Hemvärn.

Sök direkt till hemvärnet. Har du mer än 85 dagars fullgjord militär grundutbildning kan du ansöka direkt till hemvärnet.

Även utan tidigare militär utbildning finns det vägar in i hemvärnet. Är du över 18 år kan du ansöka till hemvärnet som specialist via någon av de frivilliga försvarsorganisationer som hemvärnet har avtal med. Samma sak här, ansök via ditt närmaste hemvärnsförband.

GMU med inriktning Hemvärn

Försvarsmakten kan erbjuda dig som inte gjort värnplikten en utbildning för att bli hemvärnssoldat. GMU betyder grundläggande militär utbildning och utbildningen är tre månader lång.

GMU med inriktning Hemvärn är öppen för dig som fyllt 18 år och förtur ges till dig som bor i närområdet till utbildningsplatsen. Anledningen är att vi hoppas på ditt fortsatta engagemang inom hemvärnet och då underlättar det om du är från närområdet. Utbildningen är öppen för både killar och tjejer.

Välkommen att söka.

Gå in på forsvarsmakten.se och klicka vidare så får du all information som behövs.

Eller ta kontakt med Gotlands Hemvärnsbataljon, Gunnel Åkerbäck 0705-95 59 63 så får du lite mer lokal information och hjälp med intresseanmälan.

FÖRSVARSMAKTEN

